

SPEK TUTKII 35

Kaisa Eskelinen & Tuula Kekki

Kotitalouksien varautuminen ja kriisinkestävyys

Kansalaisten selviytymiskyky ja avuntarve häiriötilanteissa

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
SPEK

Kotitalouksien varautuminen ja kriisinkestävyys

Kirjoittaja:
Kaisa Eskelinen & Tuula Kekki

Kansikuva:
Iiro Rautiainen

Ulkoasu:
Aleksi Salokannel / SPEK

Taitto:
Vitale Ay

Julkaisija:
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK
Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki
(09) 476 112 | spekinfo@spek.fi | www.spek.fi

ISBN 978-951-797-769-2
ISSN 2242-1653 (verkkojulkaisu)
Helsinki 2026

Huoltovarmuuskeskus

Huoltovarmuuskeskus on rahoittanut tämän tutkimuksen.

Sisällys

Tiivistelmä **4**

Abstract **6**

Sammandrag **8**

1 Johdanto **10**

2 Aineisto ja tutkimuskysymykset **13**

3 Tulokset **15**
3.1 Varautumissuosituksen tunteminen ja noudattaminen 15
3.2 Varautumiseen vaikuttavat tekijät 17
3.3 Varautumistaidot ja arjen hallinta häiriötilanteissa 22
3.4 Huoli ja riskikäsitykset erilaisista häiriötilanteista 29
3.5 Toimintakyky häiriötilanteissa 32
3.6 Luottamus, sosiaalinen tuki ja vastuunjako 36
3.7 Avuntarve häiriötilanteissa 39
3.8 Työntekijöiden ohjeistaminen / työpaikkojen varautuminen 43

4 Yhteenveto ja johtopäätökset **45**

Summary and conclusions **49**

Sammanfattning och slutsatser **53**

Lähteet **57**

Liite: Kotitalouksien omatoimisen varautumisen kysely 2026 ..... **58**

Tiivistelmä

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) on seurannut vuodesta 2008 lähtien kansalaisten varautumista häiriötilanteisiin. Tässä raportissa esitetään kymmenennen kyselyn tulokset.

Tutkimuksessa tarkasteltiin suomalaisten kotitalouksien varautumista, siihen vaikuttavia tekijöitä, riskikäsityksiä, luottamusta viranomaisiin sekä sosiaalisten verkostojen merkitystä häiriötilanteissa. Varautumisen taso koostuu siitä, miten kotitalouksien varautuminen vastaa 72 tuntia -varautumissuositusta, mitä varautumiseen liittyviä tarvikkeita kotitaloudessa on ja miten pitkään kotitaloudet arvelevat voivansa jatkaa suhteellisen normaalia arkea ja huolehtia perustarpeista erilaisissa häiriötilanteissa.

Tulosten mukaan suomalaisten varautuminen on kokonaisuudessaan melko hyvällä tasolla. Lähes kaikki vastaajat (94 %) ovat kuulleet 72 tunnin varautumissuosituksesta, 75 % tuntee sen ja puolet (50 %) arvioi kotitaloutensa täyttävän suosituksen vaatimukset. Vedenjakeluhäiriö ja sähkökatko ovat pitkäkestoisista häiriötilanteista ne tilanteet, joiden aikana he arvelivat pystyvänsä jatkamaan arkea ja huolehtimaan perustarpeistaan kaikkein lyhimmän ajan.

Varautuminen jakautuu kuitenkin epätasaisesti väestöryhmien välillä. Parhaiten varautuneita ovat henkilöt, joilla on enemmän taloudellisia ja sosiaalisia resursseja, hyvä toimintakyky sekä laajat verkostot.

Sosiaalinen tuki on tärkeä osa kriisinkestävyyttä. Vaikka suurin osa uskoo saavansa apua tarvittaessa, osa väestöstä jää ilman tukea. Iäkkäät, yksinasuvat, pienituloiset ja ne, joilla on heikompi toimintakyky, arvelivat muita useammin jäävänsä ilman tukea.

Luottamus viranomaisiin, avunsaantiin ja yhteiskunnan varautumiseen on vahvaa: Seitsemän kymmenestä uskoo saavansa tarvittaessa viranomaisilta apua vakavan häiriötilanteen aikana. Noin joka toinen on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että viranomaiset ovat varautuneet hyvin vakavia häiriötilanteita varten ja että järjestöt avustavat häiriötilanteissa apua tarvitsevia. Joka neljäs on sitä mieltä, että saa kaikki oleelliset tarvitsemansa palvelut myös häiriötilanteissa.

Lähes yhdeksän kymmenestä pitää yksilön omatoimista varautumista tärkeänä yhteiskunnan toimivuudelle, mutta vain noin viidennes katsoo, että ihmisillä on selkeä käsitys siitä, miten heidän tulisi varautua.

Tulokset osoittavat johdonmukaisesti, että 72 tuntia varautumissuosituksen tunteminen, hyväksi koettu oma toimintakyky sekä kotitalouden suosituksen mukainen varautuminen ovat yhteydessä myönteisempiin käsityksiin varautumisesta, viranomaisten toiminnasta ja omasta osaamisesta häiriötilanteissa.

Abstract

The Finnish National Rescue Association (SPEK) has monitored the household's emergency preparedness since 2008. This report presents the results of the tenth survey.

The study examined Finnish households' preparedness, the factors influencing it, perceptions of risk, trust in the authorities, and the importance of social networks during emergencies. The level of preparedness is determined by how well households' preparedness measures align with the 72-hour preparedness recommendation, the preparedness-related supplies available in the household, and how long households estimate they can maintain a relatively normal daily routine and meet their basic needs during various disruptions.

Overall, the results indicate that preparedness among Finns is at a relatively good level. Almost all respondents (94 %) have heard of the 72-hour preparedness recommendation, 75 % are familiar with its contents, and half (50 %) estimate that their household meets the its requirements. Among the long-term disruptions, respondents estimated that they would be able to maintain their daily routines and meet their basic needs for the shortest period during water supply disruptions and power cuts.

Preparedness is unevenly distributed across population groups. Those best prepared are people with greater financial and social resources, good functional capacity and extensive networks.

Social support is an important part of crisis resilience. Although most respondents believe they would receive assistance if needed, some groups are more likely to perceive themselves as lacking support. Older people, those living alone, individuals on low incomes, and those with reduced functional capacity were more likely than others to expect that they would not receive help if needed.

Trust in the authorities, access to assistance, and society's overall level of preparedness remain strong: seven in ten respondents believe they would receive help from the authorities if needed during a serious disruption. Approximately half of respondents agree that the authorities are well prepared for serious disruptions and that organisations assist those in need during such events. One quarter believes that they will receive all the essential services they need, even during disruptions.

Nearly nine in ten respondents consider individual preparedness important for the functioning of society. However, only around one in five believe that people have a clear understanding of how they should prepare.

The findings consistently show that awareness of the 72-hour preparedness recommendation, a perceived ability to cope, and household preparedness in line with the recommendation are linked to more positive perceptions of preparedness, the actions of the authorities and one's own competence in disruptions.

Sammandrag

Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK) har sedan 2008 följt upp medborgarnas beredskap inför krissituationer. I denna rapport presenteras resultaten från den tionde undersökningen.

Undersökningen granskade finländska hushålls beredskap, faktorer som påverkar den, riskuppfattningar, förtroendet för myndigheter samt betydelsen av sociala nätverk vid krissituationer. Beredskapsnivån beskriver i vilken utsträckning hushållens beredskap motsvarar rekommendationen om 72 timmars beredskap, vilka beredskapsförnödenheter som finns i hushållet samt hur länge hushållen uppskattar att de kan upprätthålla ett relativt normalt vardagsliv och tillgodose sina grundläggande behov i olika krissituationer.

Enligt resultaten ligger finländarnas beredskap överlag på en ganska god nivå. Nästan alla svarande (94 %) har hört talas om rekommendationen om 72 timmars beredskap, 75 % känner till den och hälften (50 %) bedömer att deras hushåll uppfyller rekommendationens krav. Bland de långvariga krissituationerna var störningar i vattenförsörjningen och strömavbrott de situationer där de svarande bedömde att de skulle kunna fortsätta sin vardag och tillgodose sina grundläggande behov under den kortaste tiden.

Förberedelserna är dock ojämnt fördelade mellan olika befolkningsgrupper. De som är bäst förberedda är personer med större ekonomiska och sociala resurser, god funktionsförmåga samt omfattande nätverk.

Socialt stöd är en viktig del av krisberedskapen. Även om de flesta tror att de kommer att få hjälp vid behov, finns det en del av befolkningen som inte får något stöd. Äldre, ensamboende, låginkomsttagare och personer med nedsatt funktionsförmåga trodde oftare än andra att de skulle stå utan stöd.

Förtroendet för myndigheterna, möjligheten att få hjälp och samhällets beredskap är starkt. Sju av tio tror att de vid behov kommer att få hjälp från myndigheterna under en allvarlig krissituation. Ungefär varannan håller helt eller delvis med om att myndigheterna är väl förberedda för allvarliga krissituationer och att organisationer hjälper dem som behöver stöd i sådana situationer. Var fjärde anser att man får tillgång till alla väsentliga tjänster man behöver även under krissituationer.

Nästan nio av tio anser att individens egna förberedelser är viktiga för samhällets funktion, men endast ungefär en femtedel anser att människor har en tydlig uppfattning om hur de bör förbereda sig.

Resultaten visar konsekvent att kännedom om rekommendationen om 72 timmars beredskap, en upplevd god egen handlingsförmåga samt hushållets beredskap i enlighet med rekommendationen hänger samman med mer positiva uppfattningar om beredskap, myndigheternas agerande och den egna förmågan i krissituationer.

1 Johdanto

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) on seurannut vuodesta 2008 lähtien kansalaisten riskikäsityksiä, omakohtaisia arvioita häiriötilanteista selviytymisestä ja niihin varautumisesta sekä asenteita omatoimisen varautumisen merkityksistä. Seurantaa varten on kerätty aineistoa puhelinhaastatteluilla ja internetpaneelilla. Tässä raportissa esitetään kymmenennen kyselyn tulokset. Kyselylomaketta on päivitetty useita kertoja vuosien varrella vastaamaan ajankohtaisiin tietotarpeisiin.

Tällä kertaa uusina teemoina ovat vakavammat arjen häiriötilanteet sekä avun ja tuen saaminen lähiyhteisöistä. Tavoitteena on ollut tarkastella kansalaisten henkistä kriisinkestävyyttä, johon sisältyvät yksilön psykologiset voimavarat ja sopeutumiskyky, sosiaaliset verkostot ja yhteisölliset tuen muodot sekä yhteiskunnalliset rakenteet, luottamus instituutioihin ja toimiva viestintä. Nämä tekijät yhdessä tukevat kollektiivista selviytymistä ja sopeutumista kriiseissä. (Kestilä ym. 2026.) Yksilöiden omatoimisen varautumisen ja kriisinkestävyyden sijaan näkökulmaa halutaan laajentaa yhteisöjen kriisinkestävyyden tarkasteluun (ks. Sitra 2026).

Vuonna 2026 kotitaloudet elävät toiminta- ja turvallisuusympäristössä, jossa taloudellinen ja turvallisuuspoliittinen epävakaus on lisääntynyt. Viranomaiset toistavat säännöllisesti turvallisuus- ja varautumisviestinnässä, että Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa ja että varautuminen on pitkäjänteistä yhteistoimintaa eritasoisten häiriötilanteiden varalle.

Suomalaisen varautumisen perustana on kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä (Turvallisuuskomitea 2025). Tässä kokonaisuudessa myös kotitalouksien omatoiminen varautuminen nähdään tärkeänä osana yhteiskunnan kriisinkestävyyttä. Viime vuosina kansalaisten varautumista onkin pyritty vahvistamaan monin tavoin.

Viranomaisten ja järjestöjen yhteistä 72 tuntia -varautumissuositusta on ylläpidetty vuodesta 2017 asti. 72 tuntia on suomalaisille kotitalouksille suunnattu kansallinen varautumissuositus, jonka mukaan kodeissa tulisi varautua jatkamaan suhteellisen normaalia arkea erilaisissa häiriötilanteissa. Omatoimiseen varautumiseen kuuluvat materiaalisen varautumisen lisäksi tietojen ja taitojen ylläpito ja kehittäminen sekä henkinen kriisinkestävyys.

72 tuntia -varautumissuositusta koordinoi Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ja rahoittaa Huoltovarmuuskeskus. Suositusta kehittää laaja asiantuntijaverkosto, mukaan lukien Huoltovarmuusorganisaatioon kuuluva kotitalouksien omatoimisen varautumisen toimikunta (KOVA). Suositusta uudistetaan parhaillaan vastaamaan nykyisiä varautumisen tarpeita. Uudistettu 72 tuntia -varautumissuositus julkistetaan helmikuussa 2027.

Kansalaisille suunnattuja varautumisohjeita on koottu myös Suomi.fi-palvelussa marraskuussa 2024 julkaistuun Häiriö- ja kriisitilanteisiin varautuminen -oppaaseen. Sisäministeriön laatimassa oppaassa on eri toimijoiden ohjeita erilaisiin häiriötilanteisiin varautumisesta ja niiden aikana toimimisesta, mukaan lukien sotilaallista konfliktia ja väestönsuojelua koskevat ohjeet. Viimeisimpänä oppaaseen on lisätty ohjeet ilmasta uhkaavien vaaratilanteiden varalle.

Sisäministeriö on asettanut hankkeen, jossa laaditaan kansalaisille ohjeita poikkeusoloihin varautumisesta. Hankkeen tavoitteena on yhdenmukaistaa pelastustoimen ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää sekä eri toimijoiden tietoja poikkeusoloihin varautumisesta. (SM 2026.)

Myös varautumiseen liittyvää lainsäädäntöä on täsmennetty. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta tuli voimaan 1.4.2026. Uusi huoltovarmuuslainsäädäntö täsmensi Huoltovarmuuskeskuksen tehtäviä ja laajensi sääntelyä vastaamaan muuttuneen turvallisuusympäristön ja nykyaikaisen varautumisen tarpeita. Lain mukaan Huoltovarmuuskeskuksen tehtävänä on tukea viranomaisia, elinkeinoelämää ja järjestöjä huoltovarmuuden ylläpidossa sekä suunnitella ja toteuttaa varautumistoimenpiteitä vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalle. (Huoltovarmuuskeskus 2026/a.)

Huoltovarmuuskeskus laati vuonna 2026 sidosryhmiensä kanssa skenaarion sotilaallisesta konfliktista. Skenaariossa on huomioitu sotilaallisen konfliktin vaikutukset kansalaisiin. Näitä voivat olla esimerkiksi työttömyyden kasvu, elinkustannusten nousu, luottamuksen heikkeneminen viranomaisia ja niiden viestintää kohtaan, kulutustavaroiden saatavuuden lasku sekä talkoohengen ja yhteisöllisyyden vahvistuminen. (Huoltovarmuuskeskus 2026/b.) Tämän vuoksi kotitalouksien omatoiminen varautuminen on keskeinen osa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä.

Varautumisen merkitys näkyy myös eurooppalaisessa yhteistyössä. EU:n varautumisstrategiassa esitetään 72 tunnin varautumissuositusta koko EU:n

alueelle, varautumis- ja riskitietoisuuden lisäämistä, varoitusjärjestelmien kehittämistä ja varautumisaiheiden sisällyttämistä koulutukseen sekä nuoriso-ohjelmiin.

Kun turvallisuusympäristö on muuttunut ja viranomaisten varautumista koskeva ohjaus vahvistunut, on tärkeää ymmärtää, miten suomalaiset kotitaloudet ovat omaksuneet varautumiseen liittyviä tietoja, taitoja ja toimintatapoja sekä millaiset valmiudet niillä on selviytyä erilaisista häiriötilanteista.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kotitalouksien omatoimista varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin sekä varautumiseen liittyviä tietoja, taitoja, asenteita ja käytännön valmiuksia. Tutkimusaineiston avulla voidaan tunnistaa huonommin varautuneita väestöryhmiä sekä syitä puutteelliselle varautumiselle. Nämä havainnot tarjoavat tietoa siitä, millaisia viestinnällisiä tai yhteisöllisiä keinoja yksilöiden varautumisen kasvattamiseksi voisi tarvita.

Lisäksi tulosten pohjalta voidaan arvioida, kuinka suuri osa kansalaisista tarvitsisi häiriötilanteissa nopeimmin ulkopuolisten apua ja kuinka suuri osa pystyisi toimimaan viranomaisten tukena avunantajana. Tämä tieto voi auttaa mitoittamaan ja priorisoimaan resursseja kriisitilanteessa. (ks. Sokkanen 2025.)

2 Aineisto ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 18–79-vuotiaat asukkaat Suomessa. Tutkimuksen kokonaisotos (N) on 1141 henkilöä. Otos muodostettiin edustamaan väestöä mahdollisimman hyvin, ja aineisto on painotettu sukupuolen, ikäryhmien ja maantieteellisen jakauman mukaan. Aineistonkeruun toteutti Taloustutkimuslaitos paneelikyselynä 6.–12.5.2026. Aineiston virhemarginaali 95 prosentin luotettavuustasolla on ± 3,1 prosenttia.

Analyysissä tilastollisen merkittävyyden raja-arvona pidetään p-arvoa <0.05. Mitä pienempi p-arvo on, sitä vahvempi on tuloksen tilastollinen merkittävyys. Analyysissä raportoidaan vain tilastollisesti merkitseviä tuloksia.

Tutkimuksessa varautumista tarkastellaan useiden teemojen kautta. Ensiksi selvitetään vastaajien tietoisuutta varautumissuosituksesta ja heidän omaa arviotaan kotitaloutensa varautumisen tasosta. Varautumisen taso koostuu siitä, miten kotitalouksien varautuminen vastaa 72 tuntia -varautumissuositusta, mitä varautumiseen liittyviä tarvikkeita kotitaloudessa on ja miten pitkään kotitaloudet arvelevat voivansa jatkaa suhteellisen normaalia arkea ja huolehtia perustarpeista erilaisissa häiriötilanteissa.

Toiseksi tarkastellaan varautumiseen vaikuttavia tekijöitä ja asenteita, kuten syitä hyvään tai puutteelliseen varautumiseen. Tutkimus tarkastelee myös huolta ja riskikäsityksiä eri uhkia kohtaan sekä toimintakykyä häiriötilanteissa. Lisäksi analysoidaan luottamusta viranomaisiin ja yhteiskunnan toimivuuteen sekä käsityksiä yksilön vastuusta varautumisessa. Sosiaalisen tuen merkitystä tarkastellaan kartoittamalla tukiverkostoja ja vastaajien roolia mahdollisina avun tarvitsijoina tai antajina kriisitilanteissa.

Tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltainen kuva siitä, kuinka hyvin kotitaloudet ovat varautuneet häiriötilanteisiin ja mitkä tekijät ovat yhteydessä varautumiseen ja millä tavoin.

Aineiston avulla pyritään vastaamaan erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- miten hyvin kotitalouksien varautuminen vastaa 72 tunnin varautumissuositusta
- mitkä tekijät edistävät tai estävät varautumista

- missä asioissa kotitaloudet tarvitsevat ulkopuolista apua häiriötilanteissa
- miten huoli, luottamus ja sosiaaliset verkostot kytkeytyvät varautumiseen.

Yhtenä kiinnostuksen kohteena on tarkastella, miten hyvin aineiston avulla voidaan lähestyä kansalaisten henkistä kriisinkestävyyttä. Henkinen kriisinkestävyys koostuu useista osa-alueista, joita ovat mm. luottamus muihin ihmisiin sekä avunsaantiin, osallisuus, yksilöiden ja yhteisöjen toimintakyky sekä usko omiin kykyihin selvitä epävarmoissa olosuhteissa (Kestilä ym. 2026).

3 Tulokset

Tulokset jäsennetään kahdeksaan pääteemaan. Ensin tarkastellaan, miten hyvin vastaajat tuntevat 72 tunnin suosituksen ja miten heidän varautumisensa noudattaa suositusta. Toiseksi käsitellään suosituksen mukaista varautumista edistäviä ja estäviä syitä. Kolmantena teemana esitetään kotitalouksien varautumisen tasoa erilaisten häiriötilanteissa tarvittavien taitojen osaamisen ja tarvikkeiden omistamisen kautta. Seuraavissa alaluvuissa analysoidaan kotitalouksien selviytymiskykyä, huolta erilaisten häiriötilanteiden vaikutuksista sekä toimintakykyä ja arjen järjestämistä häiriötilanteissa. Kuudentena teemana tarkastellaan asenteita varautumista, vastuunjakoa ja yhteiskunnan toimintaedellytyksiä kohtaan. Tämän jälkeen analysoidaan avuntarvetta ja auttamisvalmiutta. Viimeiseksi käsitellään työntekijöiden ohjeistuksia häiriötilanteiden varalle.

3.1 Varautumissuosituksen tunteminen ja noudattaminen

Kyselyyn vastanneille esitettiin seuraava kuvaus:

> *72 tuntia -varautumissuositus kannustaa kotitalouksia varautumaan ennakolta häiriötilanteisiin, kuten vesi- tai sähkökatkoihin. Suosituksen mukaisen varautumisen (tiedot, taidot ja tarvikkeet) avulla kotitaloudet voivat jatkaa mahdollisimman normaalia arkea häiriötilanteessa vähintään kolmen vuorokauden ajan.*

Sen jälkeen heiltä kysyttiin, tiesivätkö he, mitä 72 tuntia -suosituksella tarkoitetaan, ja toiseksi, miten he arvioivat, että heidän kotitaloutensa varautuminen vastaa tätä suositusta. Kyselyn mukaan 74 % vastaajista tietää, mitä 72 tuntia -suosituksella tarkoitetaan (kuva 1). Joka viides on kuullut suosituksesta, mutta ei muista, mitä sillä tarkoitetaan. Ainoastaan viisi prosenttia vastaajista ei ole koskaan kuullut suosituksesta.

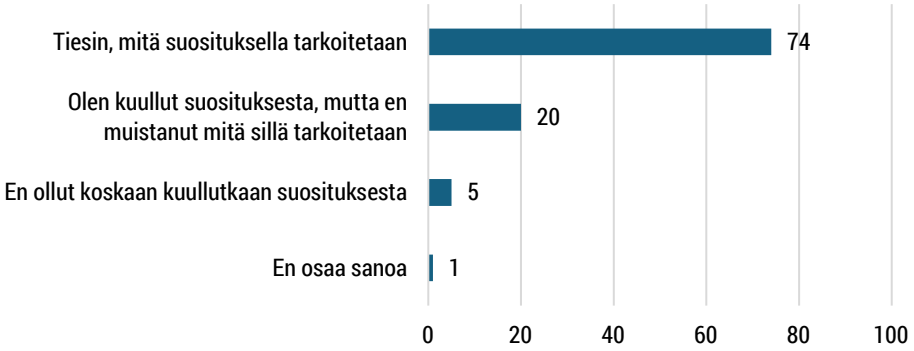

■ Kuva 1. Tiesitkö, mitä 72 tuntia -suosituksella tarkoitetaan? %

Joka toinen (50 %) vastaajista arvioi, että hänen kotitaloutensa varautuminen vastaa tätä suositusta. Vuonna 2025 osuus oli 54 % (Sokkanen 2025). Vastaajat, jotka tiesivät, mitä 72 tuntia suosituksella tarkoitetaan, olivat useammin sitä mieltä (54 % vs. 28 %), että heidän kotitaloutensa varautuminen vastaa tätä suositusta.

Kyselyyn vastanneista 35–79-vuotiaat raportoivat nuoria useammin tietävänsä, mitä 72 tuntia -suosituksella tarkoitetaan. Ikä oli yhteydessä myös siihen, miten hyvin kotitalouden varautuminen vastasi suositusta. Vastaavasti asema työmarkkinoilla oli yhteydessä tietoisuuteen 72 tunnin varautumissuosituksesta; opiskelijoista, koululaisista ja työttömistä alle 60 % tunsi suosituksen, kun taas työntekijöistä, toimihenkilöistä ja asiantuntijoista noin 80 % tunsi sen. Lapsiperhetaloudet olivat tietoisempia suosituksesta (81 %) kuin yhden hengen taloudet (68 %) ja arvioivat myös useammin varautumisensa vastaavan suositusta (53 % vs. 40 %).

Kotitalouden tulotaso oli selvästi yhteydessä sekä suosituksen tuntemiseen että suosituksen mukaiseen varautumiseen. Yli 60 000 euroa vuodessa ansaitsevista 80 % tunsi suosituksen, kun enintään 30 000 euroa ansaitsevista vastaava osuus oli 63 %. Lisäksi suurempituloisista 54 % arvioi varautumisensa vastaavan suositusta, pienituloisista 40 %.

Asumismuodolla ja -ympäristöllä oli myös merkitystä. Omakoti- ja rivi/paritaloasujat olivat tietoisempia suosituksesta (78 %) kuin kerrostaloasujat (69 %), ja omakotitaloasujat arvioivat muita useammin varautumisensa vastaavan suositusta (66 % vs. 38–48 %). Omistusasujat arvioivat varautumisensa useammin suositusten mukaiseksi (58 %) kuin vuokra- tai asumisoikeusasujat (35 %). Maaseudulla asuvat olivat kaupunkilaisia tietoisempia ja arvioivat varautumisensa paremmaksi.

Syntyperä vaikutti tietoisuuteen: ulkomailla syntyneet tai maahanmuuttajataustaiset tunsivat suosituksen harvemmin (51 %) kuin kantaväestö (75 %). Syntyperä ei sen sijaan vaikuttanut varautumisen tasoon merkittävästi.

Hyväksi toimintakykynsä kokevat tunsivat suosituksen useammin ja arvioivat varautumisensa paremmaksi kuin huonoksi toimintakykynsä kokevat. Erittäin heikoksi toimintakykynsä arvioineista vain 28 % ilmoitti varautumisensa vastaavan suositusta, kun hyväksi tai erittäin hyväksi kokevista vastaava osuus oli 52 %.

Sosiaalinen osallistuminen vahvisti varautumista: vapaa-ajan yhteisöihin kuuluvat olivat tietoisempia suosituksesta ja arvioivat varautumisensa useammin riittäväksi kuin yhteisöihin kuulumattomat.

3.2 Varautumiseen vaikuttavat tekijät

Niiltä vastaajilta, jotka arvelivat kotitaloutensa varautumisen vastaavan 72 tuntia suositusta, kysyttiin, mikä on vaikuttanut siihen, että he ovat hyvin varautuneita. Joka toinen viittasi siihen, että omatoiminen varautuminen on jokaisen velvollisuus (Kuva 2). Niin ikään joka toinen viittasi oletukseen, että yhteiskunta ei toimi riittävän nopeasti häiriötilanteessa ja että varautuminen on välttämätöntä. Lähes joka toinen (46 %) arvioi, että varautuminen kuuluu omaan elämäntapaan. Joka kolmas ilmoitti, että viimeaikaiset tapahtumat, kuten sota Ukrainassa ja droonit, ovat tuoneet varautumisen tarpeen paremmin esiin. Joka neljäs oli kohdannut mediassa varautumistietoa ja ymmärtänyt varautumisen merkityksen. Joka viides oli kohdannut mediassa myrskyyn, vesikatkoon tai muuhun häiriötilanteeseen liittyviä uutisia ja ymmärtänyt varautumisen merkityksen. Vastaavasti joka viidennellä oli omakohtaista kokemusta häiriötilanteesta, joka oli vaikuttanut omaan varautumiseen. Muina syinä ilmoitettiin köyhyys, käytännöllisyys, tottumus tai ammatti-, koulutus- tai harrastustausta.

Vuonna 2025 kuusi kymmenestä ilmoitti, että omaan varautumiseen on vaikuttanut käsitys siitä, että omatoiminen varautuminen on jokaisen velvollisuus (Sokkanen 2025). Vuonna 2026 osuus laski viiteen kymmenestä. Niin ikään niiden osuus on laskenut, jotka ilmoittivat varautumisen kuuluvan omaan

elämäntapaan. Vuonna 2025 vastaajista 56 % ilmoitti näin, kun vuonna 2026 osuus oli 46 %.

Ikäryhmien välillä ilmeni eroja: nuoret (18–24-vuotiaat) kokivat erityisesti, että omatoiminen varautuminen on jokaisen velvollisuus. Varautumisen kuuluminen omaan elämäntapaan lisääntyi iän myötä. Omakohtainen kokemus häiriötilanteesta sekä median välittämät uutiset ja muu varautumistieto on vaikuttanut harvemmin oman kotitalouden varautumiseen.

■ Kuva 2. Mikä on vaikuttanut siihen, että olet hyvin varautunut? %

■ Taulukko 1. Mikä on vaikuttanut siihen, että olet hyvin varautunut? Voit valita useamman vaihtoehdon, %, N=566. Vastaukset iän mukaan.

	18-24 vuotta	25-34 vuotta	35-49 vuotta	50-64 vuotta	65-79 vuotta
Omakohtainen kokemus häiriötilanteesta	24	23	24	26	13
Käsitys, että omatoiminen varautuminen on jokaisen velvollisuus	58	47	55	44	52
Oletus, että yhteiskunta ei toimi riittävän nopeasti häiriötilanteessa ja varautuminen on välttämätöntä	37	51	53	49	50
Olen kohdannut mediassa varautumistietoa ja ymmärtänyt varautumisen merkityksen	23	30	29	23	26
Varautuminen kuuluu omaan elämäntapaani	25	40	50	53	50
Olen kohdannut mediassa myrskyyn, vesikatkoon tai muuhun häiriötilanteeseen liittyviä uutisia ja ymmärtänyt varautumisen merkityksen	10	23	22	25	25
Viime aikojen tapahtumat, kuten sota Ukrainassa ja droonit, ovat tuoneet varautumisen tarpeen paremmin esiin	27	25	39	33	38
Muu	0	2	9	6	7
En osaa sanoa	10	4	1	3	1

Maaseudun paikalliskeskuksissa varautuminen oli yleisemmin osa elämäntapaa (64 %), mutta vähemmän sidoksissa epäluottamukseen yhteiskunnan toimivuudesta. Maaseudun paikalliskeskuksissa ainoastaan joka neljäs vastasi epäluottamuksen yhteiskunnan toimivuuteen motivoineen varautumaan paremmin. Sen sijaan omakohtaiset häiriökokemukset korostuivat erityisesti kaupungin läheisellä maaseudulla (38 %) verrattuna kaupunkialueeseen (18 %).

Varautumisen motiiveissa ilmeni eroja myös syntyperän mukaan: maahanmuuttajataustaiset korostivat useammin omia kokemuksia (40 %) verrattuna kantaväestöön (21 %), kun taas kantaväestö painotti velvollisuutta (51 % vs. 39 %) ja yhteiskunnan toimimattomuuteen liittyviä oletuksia (50 % vs. 36 %).

Vastaavasti niiltä vastaajilta, jotka arvelivat, ettei heidän kotitaloutensa vastaa 72 tuntia suositusta kysyttiin, miksi he arvelevat varautumisensa olevan puutteellista. Vastaajista noin neljä kymmenestä ei ole tullut ajatelleeksi asiaa (Kuva 3).

Liki joka kolmas kertoi luottavansa siihen, että kaikki toimii. Joka viides raportoi, ettei hänellä ole mahdollisuuksia varautua paremmin tai että varautuminen on liian kallista. Joka kymmenes ei halunnut ajatella koko asiaa tai ei tiennyt, mitä pitäisi tehdä. Vain harva vastasi, ettei aihepiiri kiinnosta itseä tai että varautuminen kuuluu muiden vastuulle. Muina syinä vastaajat ilmoittivat, etteivät he ole saaneet aikaiseksi hankkia kaikkia olennaisia tarvikkeita. Laiskuuden tai aikaansaamattomuuden lisäksi vastaajat mainitsivat tilanpuutteen sekä sen, että kotivaran täydentäminen ja elintarvikkeiden säilyvyys tuntui työläältä. Moni vastasi, että varautuminen on puutteellista erityisesti juomaveden osalta.

Kuva 3. Miksi arvelet varautumisesi olevan puutteellista? %

Esteet varautumiselle liittyivät ikään, sosioekonomiseen asemaan ja toimintakykyyn. 18–24-vuotiaat ilmoittivat vanhempia ikäryhmiä useammin, etteivät tiedä, mitä tehdä. Pienituloiset, työttömät ja opiskelijat pitivät varautumista useammin liian kalliina. Myös heikko toimintakyky liittyi taloudellisten ja käytännön esteiden kokemiseen.

Syyt puutteelliselle varautumiselle ovat muuttuneet selvästi vuosien 2016–2026 välillä (Kuva 4). Välinpitämättömyys on vähentynyt: vuonna 2016 jopa 56 % ilmoitti, ettei ollut ajatellut asiaa, kun vuonna 2026 osuus oli 40 % (2025: 27 %). Samalla tietämättömyys on vähentynyt merkittävästi, sillä ”en tiedä, mitä pitäisi tehdä” -vastausten osuus laski 26 %:sta (2021) 9 %:iin (2026).

Luottamus siihen, että kaikki toimii ilman varautumista, kasvoi 14 %:sta (2016) huippuunsa 47 %:iin (2018), mutta on sittemmin laskenut noin 29 %:iin (2025–2026). Epäusko varautumisen hyötyihin väheni 22 %:sta (2018) 7 %:iin

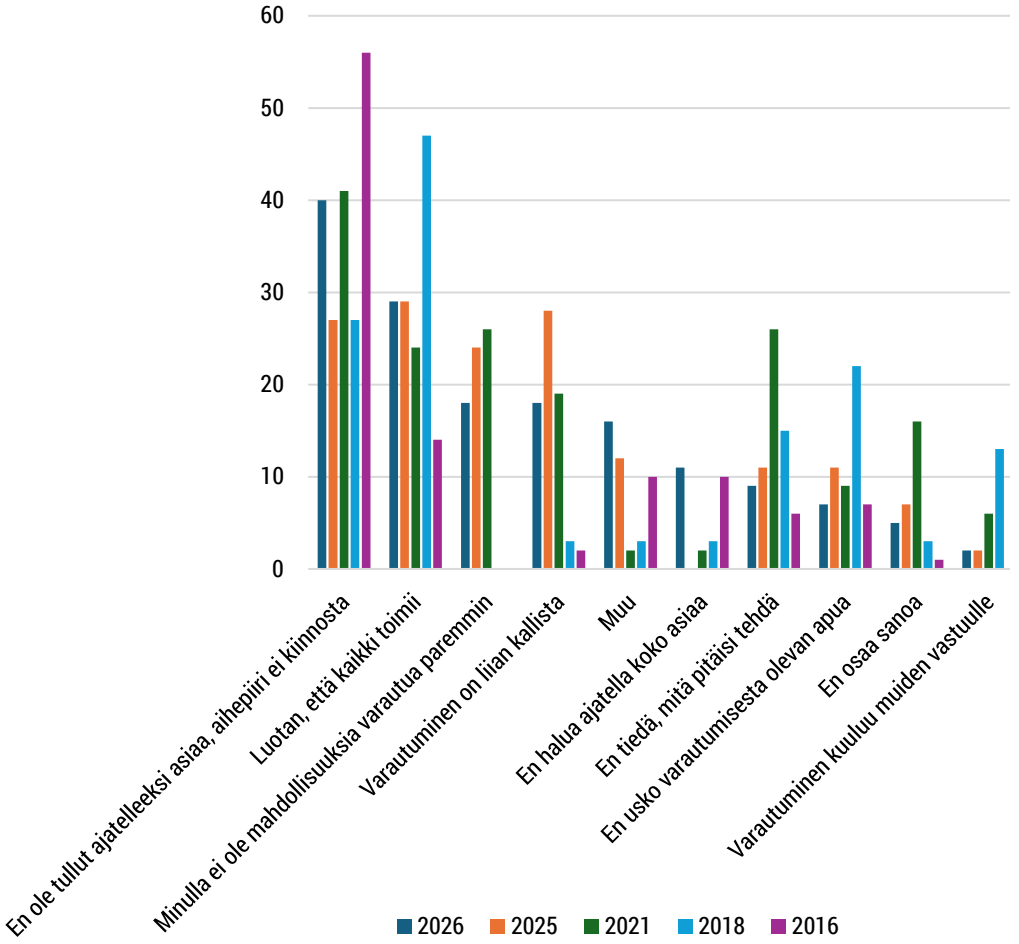

Kuva 4. Syyt puutteelliseen varautumiseen eri vuosina, %

(2026) ja vastuun siirtäminen muille laski 13 %:sta kahteen prosenttiin. Sen sijaan kustannukset ovat nousseet keskeiseksi esteeksi: vain 2 % piti varautumista kalliina vuonna 2016, mutta osuus nousi 28 %:iin vuonna 2025 ja oli 18 % vuonna 2026. Kokonaisuutena syyt ovat siirtyneet asenteista ja tiedon puutteesta enemmän taloudellisiin ja käytännön rajoitteisiin.

3.3 Varautumistaidot ja arjen hallinta häiriötilanteissa

Kolmanneksi analysoidaan kotitalouksien arvioitua selviytymiskykyä erilaisissa häiriötilanteissa, kuten sähkökatkoissa, vedenjakelun häiriöissä ja maksuliikenteen ongelmissa. Vastaajilta kysyttiin, kuinka monta vuorokautta he pystyvät jatkamaan suhteellisen normaalia arkea ja huolehtimaan perustarpeista ilman ulkopuolista apua erilaisissa pitkäkestoisissa häiriötilanteissa.

Kuten edellisessä kyselyssä (Sokkanen 2025) pitkäkestoisista häiriötilanteista vedenjakeluhäiriö ja sähkökatko aiheuttavat vastausten perusteella nopeimmin avuntarpeen väestössä (Kuva 5). Kansalaisista 62 % ei pystyisi jatkamaan normaalia arkea vedenjakelun häiriötilanteessa kahta päivää pidempään. 72 tuntia -suosituksen mukaisesti 3 vuorokautta tai pidempään selviytyisi 38 %.

Polttoaineiden saannin ongelmissa kolme vuorokautta tai pidempään selviytyisi yhdeksän kymmenestä. Puhelinverkon häiriöstä korkeintaan kolme vuorokautta selviytyisi 44 prosenttia. Internetverkon häiriöstä selviytyisi vähintään viikon joka toinen vastaajista. Kahdeksan kymmenestä selviytyisi elintarvikkeiden saannin häiriöstä kolme vuorokautta. Maksuliikenteen häiriintymistä koskevat lukemat ovat samansuuntaisia.

Vastaajat arvioivat pystyvänsä jatkamaan suhteellisen normaalia arkea ja ilman ulkopuolista apua eri häiriötilanteissa lyhyemmän ajan kuin vuonna 2025. Niiden osuus, jotka vastasivat toimimaan näin vain ”alle vuorokauden” kasvoi. Suurin ero näkyi vedenjakeluhäiriössä: 16 % arveli vuonna 2025 pystyvänsä jatkamaan arkea ja huolehtimaan perustarpeista vain alle vuorokauden, vuonna 2026 vastaava luku oli 27 %.

Vedenjakelun häiriössä nuoret ikäryhmät arvelevat pystyvänsä jatkamaan suhteellisen normaalia arkea vähemmän aikaa kuin vanhemmat ikäryhmät. Sukupuolten välillä erot ovat maltillisia, mutta vedenjakelun ja puhelinverkon häiriöissä naiset arvelivat arjen vaikeutuvan nopeammin kuin miehet.

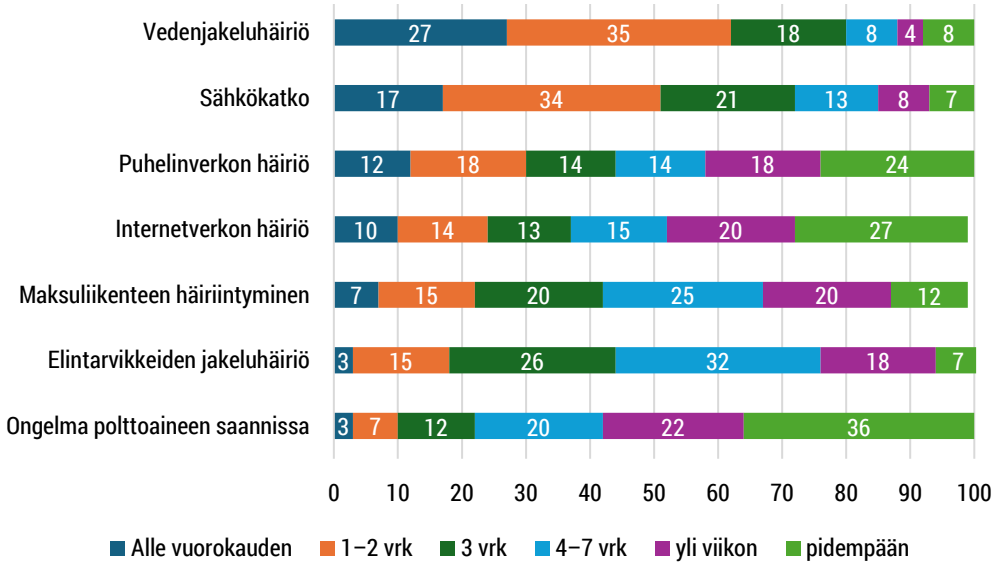

■ Kuva 5. Kuinka monta vuorokautta pystyt jatkamaan suhteellisen normaalia arkea ja huolehtimaan perustarpeista ilman ulkopuolista apua seuraavissa pitkäkestoisissa häiriötilanteissa, %

Taloudellinen asema ja asumistyyppi liittyvät siihen, miten hyvin vastaajat arvelivat pystyvänsä jatkamaan suhteellisen normaalia arkea. Pienituloisissa kotitalouksissa lyhyet selviytymisajat korostuvat useimmissa häiriöissä, kun taas suurituloisissa pidempi varautuminen on yleisempää. Esimerkiksi vedenjakeluhäiriössä pienituloisista 33 % ilmoitti selviytyvänsä korkeintaan vuorokauden, siinä missä suurituloisista 25 %. Kerrostaloissa ja vuokra-asunnoissa asuvat arvioivat omakotitaloasujia ja omistusasujia useammin selviävänsä vain lyhyen aikaa. Alueellisesti kaupunkien ja maaseudun erot ovat selviä. Maaseudulla pidempi, myös yli viikon kestävä varautuminen on selvästi yleisempää useissa häiriötyypeissä.

Varautumistietämyksellä on yhteys selviytymiskykyyn kaikissa häiriötilanteissa. 72 tunnin varautumissuosituksen tuntevat arvelevat pystyvänsä jatkamaan arkea pidempään. Henkilöistä, jotka tiesivät varautumissuosituksen, joka neljäs arvioi selviytyvänsä vedenjakeluhäiriöstä ainoastaan vuorokauden. Sen sijaan joka toinen heistä, joka ei tienneet suosituksesta, arvio pärjäävänsä korkeintaan

vuorokauden. Lisäksi hyväksi koettu toimintakyky on yhteydessä pidempään selviytymiseen.

Vastaajilta kysyttiin, löytyykö heiltä erilaisia tarvikkeita, jotka auttavat häiriötilanteissa selviytymisessä. Lisäksi kartoitettiin varautumistaitoja, kuten kykyä valmistaa ruokaa ilman sähköä tai hankkia luotettavaa tietoa häiriötilanteissa.

Yhdeksältä kymmenestä vastaajasta löytyy kotoa otsalamppu tai taskulamppu, makuupussi tai ylimääräisiä lämpimiä peittoja, paristoja, tarvitsemiaan lääkkeitä ja lääkinnällisiä välineitä sekä ilmastointi- tai muuta teippiä (Kuva 6). Kahdeksalta kymmenestä löytyy ruokaa kolmeksi päiväksi sekä ensiaputarvikkeita. Seitsemältä kymmenestä löytyy käteistä rahaa muutaman päivän tarpeisiin. Kuudella kymmenestä on kahden pankin maksukortit. Niin ikään kuudelta kymmenestä löytyy puhdas kannellinen ämpäri tai kanisteri vedenjakelua varten, retkikeitin tai muu väline, jolla voi valmistaa ruokaa sähkökatkon aikana sekä ladattu varavirtalähde matkapuhelimelle. Joka toisella on paristolla toimiva radio. Puhdasta juomavettä kolmeksi päiväksi löytyy joka neljänneltä. Vastaajista yksi prosentti kertoi, ettei heillä ole mitään esitetyn listan tarvikkeista.

Yleisimmät tarvikkeet ovat sellaisia, jotka liittyvät normaaliin arkeen tai joita löytyy monista kotitalouksista ilman erityistä ajatusta häiriötilanteisiin varautumisesta, kuten taskulamput, paristot, lääkkeet, ylimääräiset peitot sekä kolmeksi päiväksi riittävä ruoka. Sen sijaan pidempikestoisissa häiriötilanteissa tarvittavat tarvikkeet, kuten juomavedenjakeluun tarvittavat välineet, varavirtalähteet, retkikeittimet ja paristoradiot, ovat huomattavasti harvinaisempia, mikä viittaa siihen, että varautuminen ei kata kaikkia suositeltuja osa-alueita ja mahdollisia häiriötilanteita.

Aineisto osoittaa, että kotitalouksilta löytyy varautumistarvikkeita melko laajasti, mutta niiden jakautuminen vaihtelee selvästi eri taustaryhmien välillä. Nuorimmissa ikäryhmissä varautumisvälineitä on järjestelmällisesti vähemmän kuin keski-ikäisillä ja vanhemmilla. Erot koskevat lähes kaikkia tarkasteltuja välineitä. Vanhemmilla vastaajilla varautuminen on selvästi yleisempää, mikä viittaa siihen, että kokemuksen ja elämäntilanteen myötä valmius varautua paranee.

Maaseudulla asuvilla on keskimääräistä enemmän tarvikkeita ruoanvalmistukseen ja vedenvarastointiin kuin kaupunkialueilla asuvilla. Kaupunkialueilla vastaavat välineet ovat selvästi harvinaisempia, mikä viittaa siihen, että urbaanissa ympäristössä tottumus käyttää lähellä olevia palveluita vähentää kotitalouksien omaa varautumista.

Kuva 6. Mitä seuraavista tarvikkeista sinulta löytyy kotoa? %

Taloudellisilla resursseilla on selvä yhteys varautumisvälineiden määrään. Suurituloisissa kotitalouksissa varautumisvälineitä on useammin kuin pienituloisissa. Tämä osoittaa, että varautuminen ei ole pelkästään tiedollinen kysymys, vaan siihen vaikuttavat myös taloudelliset mahdollisuudet. Omakotitaloissa asuvilla välineitä on selvästi enemmän kuin kerrostaloissa asuvilla. Ero liittyy osittain tilaan ja mahdollisuuksiin säilyttää varusteita, mutta myös elämäntapaan, jossa

omatoiminen varautuminen on yleisempää. Kerrostalojen asukkaat puolestaan olivat vähemmän varautuneita häiriötilanteisiin, mikä voi heijastaa erilaisia arjen tarpeita ja mahdollisuuksia.

Myös kotitalouden rakenne on yhteydessä varautumisen tasoon. Lapsiperheissä ja pariskuntien talouksissa varautumisvälineitä on keskimääräistä enemmän, kun taas yksin asuvilla välineitä on vähemmän. Tämä viittaa siihen, että vastuu muista kotitalouden jäsenistä vahvistaa varautumista. Lisäksi korkeammin koulutetut ja työelämässä mukana olevat ovat useammin varautuneita kuin opiskelijat tai työttömät.

Vastaajilta tiedusteltiin, millaisia taitoja ja osaamista heillä on erilaisten onnettomuuksien tai haastavien tilanteiden varalle. Kysytyistä tilanteista vastaajat uskoivat selviytyvänsä parhaiten helteestä (Kuva 7). Seuraavaksi eniten vastaajat uskoivat taitoihinsa valmistaa ruokaa sähkökatkon aikana ja pysyä lämpimänä kylmällä säällä ilman lämmitystä: kuusi kymmenestä sanoi hallitsevansa nämä taidot. Useampi kuin joka toinen sanoi osaavansa ja joka kolmas uskoi osaavansa ylläpitää kotivaraa. Sen sijaan asunnon ilmanvaihdon sulkeminen myrkyllisen savu-, säteily- tai kaasuvaaran takia ja ensiavun antaminen onnettomuustilanteessa aiheuttivat eniten epävarmuutta vastaajissa: joka viides ei uskonut osaavansa toimia tilanteessa.

Monet taidot näyttävät vahvistuneen vuoden 2025 tilanteesta. Esimerkiksi helteessä osaa selviytyä 71 % vastaajista, kun vastaava osuus vuonna 2025 oli 62 %. Myös tiedon etsintä ilman internetiä sekä ilmanvaihdon sulkeminen sujuivat nyt useammalta kuin vuonna 2025. Tiedon etsintä ilman internetiä sujui 38 %:lla siinä missä vuonna 2025 osuus oli 29 %. Ilmanvaihdon osasi sulkea 42 %, kun vuonna 2025 osuus oli 35 %. (Sokkanen 2025.)

Tulokset osoittavat, että varautumistaidot jakautuvat systemaattisesti useiden taustatekijöiden mukaan ja erityisesti iällä on selkeä yhteys osaamiseen. Useimmissa tarkastelluissa taidoissa nuoremmat vastaajat arvioivat osaamisensa heikommaksi kuin vanhemmat ikäryhmät. Ruoanvalmistus sähkökatkon aikana hallitaan selvästi paremmin vanhemmissa ikäryhmissä: 18–24-vuotiaista vain 34 % kokee hallitsevansa taidon, kun taas 35–49-vuotiaista vastaava osuus on 69 % ja 50–64-vuotiaista 71 %. Samankaltainen ilmiö näkyy myös kylmässä selviytymisessä, jossa alle 34-vuotiaista 52 % osaa pysyä lämpimänä ilman lämmitystä, mutta osuus nousee yli 65 %:n vanhemmissa ikäryhmissä. Myös helteessä selviytymisessä erot ovat havaittavissa: nuorimmassa ikäryhmässä 62 % kokee hallitsevansa taidon, kun taas 35–49-vuotiaista jopa 79 %.

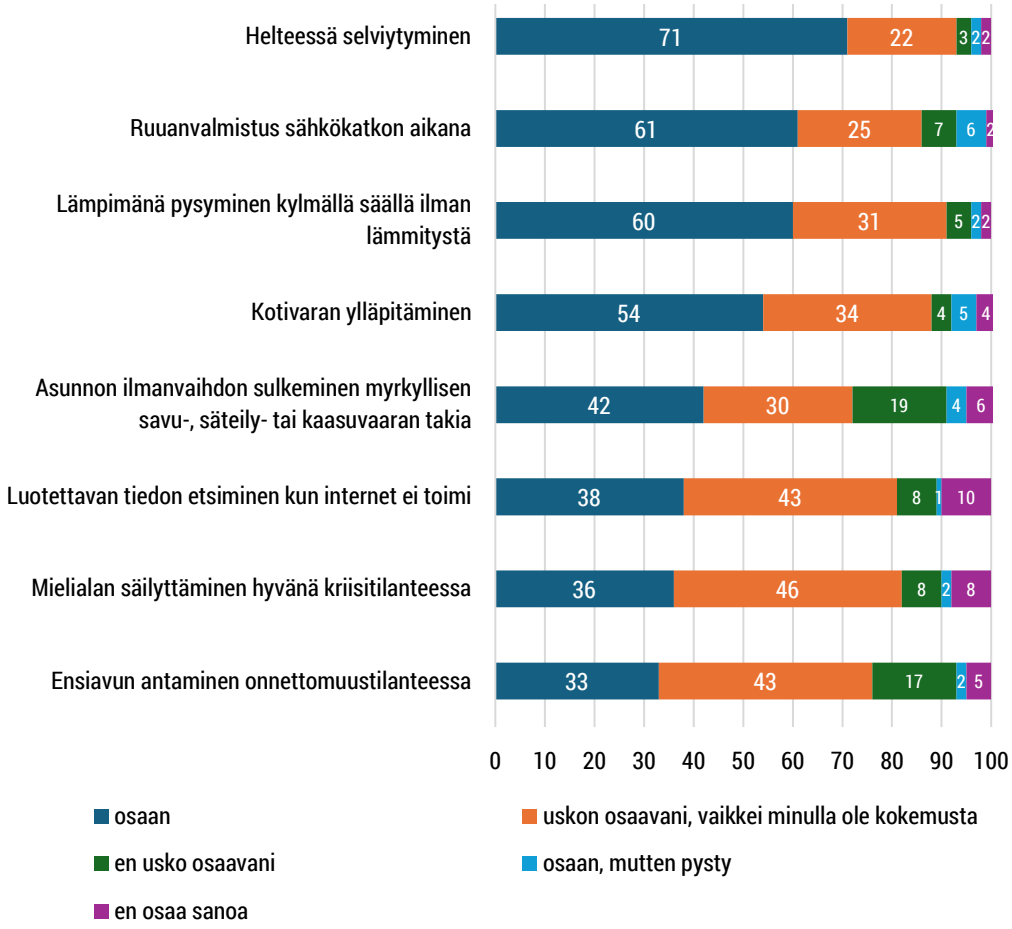

Kuva 7. Seuraavassa listataan erilaisia varautumistaitoja ja tilanteita, joissa taitoja tarvitaan. Osaatko käyttää näitä taitoja? %

Ikäerot korostuvat myös kotivaran ylläpitämisessä, ensiaputaidoissa, tiedonhankinnassa ilman internetiä sekä ilmanvaihdon sulkemisessa. Vain joka kolmas (32 %) 18–24-vuotias kokee osaavansa ylläpitää kotivaraa, kun taas vanhemmissa ikäryhmissä (50–64- sekä 65–79-vuotiaat) osuus on 63–65 %. Ensiaputaidot ovat nuorimmassa ikäryhmässä selvästi heikoimmat, noin 28 %, kun keski-ikäisissä ryhmissä osuus nousee noin 40 %:iin. Tiedonhankinta ilman internetiä onnistuu sekä nuorimmista että vanhimmista ikäryhmistä noin joka kolmannelta, kun 50–64-vuotiaiden ryhmässä osuus on lähes puolet. Ilmanvaihdon

sulkemisen osalta nuorista vain noin 21–27 % hallitsee taidon, kun taas 50–79-vuotiaista sen osaa yli puolet. Kokonaisuudessaan tarkastelu osoittaa, että käytännön arjen ja varautumisen taidot karttuvat iän ja kokemuksen myötä, mutta nuorten kouluttaminen vahvistaisi heidän taitojaan ja lisäisi heidän resilienssiään.

Asema työelämässä on yksi keskeinen tekijä osaamisen selittäjänä. Opiskelijat ja työttömät arvioivat osaamisensa useimmiten heikommaksi kuin työssä olevat. Esimerkiksi ruoanvalmistuksen sähkökatkon aikana hallitsee opiskelijoista 42 % ja työttömistä 54 %, kun muiden ammattiasemien edustajista (esim. toimihenkilö tai yrittäjä) osuus on 67–75 %. Myös kylmässä selviytymisessä opiskelijat jäävät hieman muiden ryhmien jälkeen. Ensiaputaitoja parhaiten arvioivat hallitsevansa työntekijäasemassa olevat (46 %), kun työttömistä näitä taitoja osaa vain 22 %.

Tulotaso on johdonmukaisesti yhteydessä osaamiseen. Suurituloiset hallitsevat useammin tarkasteltuja taitoja paremmin kuin pienituloiset. Ruoanvalmistuksen sähkökatkon aikana hallitsevat suurituloiset (74 %) useammin kuin pienituloiset (47 %), kylmässä selviytymisessä vastaavat osuudet ovat suurituloisilla 65 % ja pienituloisilla 54 % sekä kotivaran ylläpitämisen osalta suurituloisilla 66 % ja pienituloisilla 42 %. Myös ensiaputaidot ja tiedonhankinnan osaaminen ilman internetiä ovat yleisempiä suurituloisissa ryhmissä.

Kotitalouden rakenne ja elämäntilanne vaikuttavat myös osaamiseen. Lapsiperheissä taidot ovat usein keskimääräistä vahvemmat: esimerkiksi jopa 77 % lapsiperheiden edustajista ilmoitti hallitsevansa ruoanvalmistuksen sähkökatkon aikana, ja myös ensiaputaidot sekä tiedonhankinta ilman internetiä korostuvat. Yhden hengen talouksissa osaaminen on sen sijaan keskimääräistä heikompaa, mikä näkyy erityisesti kylmässä selviytymisessä ja kotivaran ylläpitämisessä.

Asumismuoto ja asuinympäristö ovat keskeisiä tekijöitä lähes kaikissa tarkastelluissa taidoissa. Omakotitaloissa asuvat arvioivat osaamisensa systemaattisesti vahvemmaksi kuin kerros-, rivi- tai paritaloissa asuvat. Esimerkiksi kylmässä selviytyminen (75 % vs. 52–55 %), kotivaran ylläpitäminen (69 % vs. 46–56 %) ja ilmanvaihdon sulkeminen (55 % vs. 28 %) ovat selvästi yleisempiä taitoja omakotitaloasujilla. Myös omistusasuminen liittyy parempaan osaamiseen verrattuna vuokra- tai asumisoikeusasumiseen.

Maaseutu-kaupunki-ulottuvuus korostuu voimakkaasti: maaseudulla asuvat hallitsevat useammin tarkasteltuja taitoja kuin kaupunkialueella asuvat. Esimerkiksi kylmässä selviytyminen on maaseudulla selvästi yleisempää, samoin kotivaran ylläpitäminen, ensiaputaidot ja helteessä toimiminen.

Myös syntyperällä on merkitystä: kantaväestöön kuuluvat arvioivat osaamisensa useammin vahvemmaksi kuin muualla syntyneet. Tämä näkyy erityisesti kylmässä selviytymisessä, kotivaran ylläpitämisessä ja tiedonhankinnassa ilman internetiä.

Miehet ilmoittivat useammin hallitsevansa erilaisia taitoja kuin naiset lukuun ottamatta ensiaputaitoja. Esimerkiksi mielialan säilyttämisen hyvänä kriisitilanteessa miehet arvioivat osaavansa naisia useammin (42 % vs. 32 %).

Erilaiset taidot olivat yhteydessä 72 tuntia varautumissuosituksen tuntemukseen sekä siihen, että henkilön varautuminen vastasi suositusta. Myös hyvä toimintakyky oli yhteydessä erilaisiin taitoihin.

3.4 Huoli ja riskikäsitykset erilaisista häiriötilanteista

Vastaajia huolestuttaa eniten oma tai perheensä pärjääminen sotilaallisen voimankäytön tilanteessa (Kuva 8). Vastaajista lähes puolet oli asiasta melko tai erittäin huolestunut. Seuraavaksi eniten huolestuneita vastaajat olivat ydinvoimalaonnettomuudesta, vakavasta tartuntatautiepidemiasta ja taloudellisesta taantumasta tai lamasta: noin neljä kymmenestä oli asiasta melko tai erittäin huolestunut. Noin kolmannes oli huolissaan vedenjakeluhäiriöstä, sähkökatkosta sekä internet- ja puhelinverkon häiriöistä. Noin joka neljäs oli huolissaan sään ääri-ilmiöiden aiheuttamista ongelmista, ongelmista polttoaineiden saannissa sekä maksuliikenteen häiriintymisestä.

Verrattuna vuoden 2025 kyselyyn (Sokkanen 2025), vastaajat ovat nyt vähemmän huolissaan useista eri häiriötilanteista. Esimerkiksi sähkökatkosta oli erittäin huolissaan vuonna 2025 joka viides, kun vuonna 2026 näin vastasi kuusi prosenttia. Internet- ja puhelinverkon häiriöstä erittäin huolissaan vuonna oli 2025 14 %, kun vastaava osuus vuonna 2026 oli kuusi prosenttia. Sotilaallisen voimankäytön osalta tilanne oli päinvastainen: melko huolissaan olevien osuus nousi 23 prosentista 28 prosenttiin. Erittäin huolestuneiden osuus on säilynyt ennallaan noin viidenneksessä.

Tulokset osoittavat, että huoli erilaisista häiriö- ja kriisitilanteista jakautuu systemaattisesti useiden taustatekijöiden mukaan. Sähkökatkoihin sekä internet- ja puhelinverkon häiriöihin liittyvä huoli kasvaa iän myötä. Huoli vakavasta tartuntatautiepidemiasta kasvaa voimakkaasti iän myötä: 65–79-vuotiaista jopa

60 % on huolissaan, kun 35–49-vuotiaista noin 36 %. Sotilaallisen voimankäytön kohdalla huoli on kaikissa ikäryhmissä korkeaa, mutta hieman suurempaa vanhimmissa ikäluokissa. Sen sijaan nuorin ikäryhmä (18–34-vuotiaat) oli muita ikäryhmiä huolestuneempi elintarvikkeiden jakeluhäiriöistä ja maksuliikenteen häiriöistä.

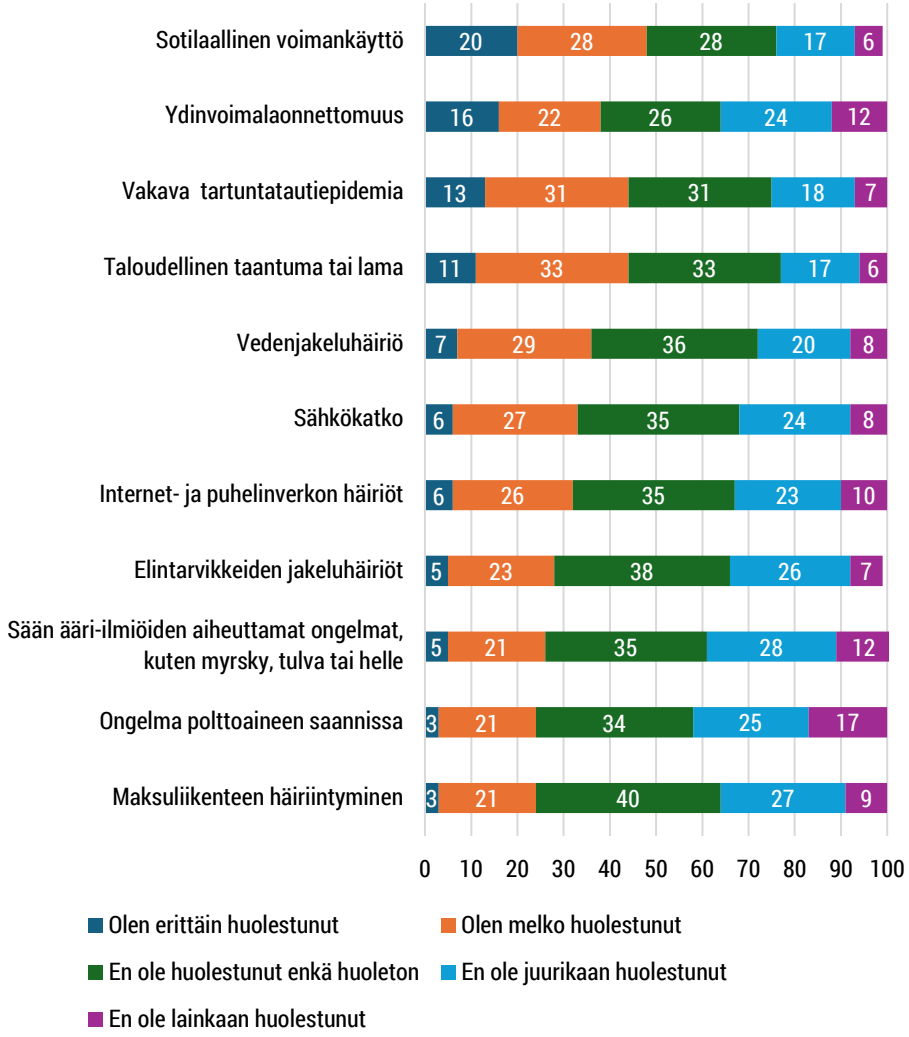

■ Kuva 8. Oletko huolestunut oman tai perheesi pärjäämisestä seuraavissa häiriötilanteissa? %

Sukupuolten välillä erot ovat monissa ilmiöissä selviä. Naiset ovat miehiä useammin huolissaan useista riskeistä, kuten internet- ja puhelinverkon häiriöistä (35 % vs. 27 %), vakavista tartuntatautiepidemioista (noin 50 % vs. 39 %), ydinvoimalaonnettomuuksista (47 % vs. 30 %), sotilaallisesta voimankäytöstä (57 % vs. 40 %), taloudellisesta lamasta (49 % vs. 39 %) ja sään ääri-ilmiöistä (30 % vs. 23 %). Poikkeuksena on elintarvikkeiden jakeluhäiriö, josta miehet ovat hieman useammin huolissaan (31 %) kuin naiset (25 %).

Alueelliset erot ovat paikoin huomattavia ja erityisesti tietyt maakunnat korostuvat. Kainuu nousee toistuvasti esiin alueena, jossa huoli on keskimääräistä suurempaa: siellä 69 % on huolissaan sähkökatkosta, 80 % tartuntatautiepidemiasta, 67 % ydinvoimalaonnettomuudesta ja sotilaallisesta voimankäytöstä sekä 70 % taloudellisesta lamasta. Lisäksi sään ääri-ilmiöistä (47 %) ja internet- ja puhelinverkon häiriöistä (54 %) huolestuneiden osuudet olivat korkeat. Etelä-Karjalassa korostuu huoli internet- ja puhelinverkkohäiriöistä, sään ääri-ilmiöistä ja maksuliikenteen häiriöistä. Maksuliikenteen häiriöissä Lapissa huolestuneiden osuus nousee 40 %: iin. Tuloksissa tulee huomioida, että useassa maakunnassa vastaajamäärät ovat pieniä eikä tuloksia voi siten yleistää täysin luotettavasti.

Asuinympäristö vaikuttaa osaltaan huolen kokemiseen. Harvaan asutulla maaseudulla huoli on korostunutta muun muassa sähkökatkojen ja sotilaallisen voimankäytön osalta: sähkökatkoista joka toinen on huolissaan ja sotilaallisen voimankäytön suhteen jopa 35 % on erittäin huolissaan. Myös polttoaineen saatavuus huolettaa hieman enemmän maaseudulla kuin kaupunkialueilla. Yhden hengen taloudet erottuvat internet- ja puhelinverkon häiriöissä keskimääräistä huolestuneempina (39 % vs. 27–29 %) kuin muissa talouksissa.

Sosioekonomiset tekijät, erityisesti tulotaso, ovat yhteydessä huolen kokemiseen. Pienituloiset ovat suurituloisia useammin huolissaan esimerkiksi internet- ja puhelinverkon häiriöistä (35 % vs. 24 %) sekä taloudellisesta lamasta (51 % vs. 42 %). Muualla kuin Suomessa syntyneet ovat systemaattisesti kantaväestöä huolestuneempia useista onnettomuuksista ja häiriötilanteista.

Toimintakyky on vahvasti yhteydessä huolen kokemiseen. Henkilöt, jotka arvioivat toimintakykynsä huonoksi tai erittäin huonoksi, ovat muita useammin huolissaan useista uhkista, kuten sään ääri-ilmiöistä ja puhelin- tai internetverkon häiriöistä. Tämä näkyy erityisen selvästi vakavissa tartuntatautiepidemioissa, joissa 65 % toimintakykynsä erittäin huonoksi kokevista on huolissaan. Huoli saattaa siten kohdistua häiriötilanteiden, kuten helteen aiheuttamiin terveydellisiin ongelmiin sekä avun hälyttämisen ongelmiin.

Huoli on keskimääräistä yleisempää iäkkäillä, naisilla, pienituloisilla, toimintakykynsä heikoksi kokevilla sekä muualla kuin Suomessa syntyneillä. Maaseudulla huoli korostuu useissa konkreettisissa häiriötilanteissa.

3.5 Toimintakyky häiriötilanteissa

Vastaajia pyydettiin pohtimaan tilannetta, jossa asuinalue olisi kokonaan ilman sähköä, huoltoasemat eivät toimisi ja julkisessa liikenteessä voisi olla häiriöitä. Heitä pyydettiin arvioimaan, miten he pääsisivät liikkumaan palveluiden piiriin tai työ- tai opiskelupaikalle. Kuusi kymmenestä ilmoitti pääsevänsä liikkumaan kävellen tai polkupyörällä (Kuva 9). Joka toinen ilmoitti käyttävänsä julkista liikennettä, jos se toimii. Neljä kymmenestä pääsisi liikkumaan autolla. Joka viides ilmoitti yhteiskyydin liikkumistavaksi. Pieni osa vastaajista (4 %) ilmoitti työpaikalla olevan varajärjestelyjä, joiden turvin he pääsisivät liikkumaan. Niin ikään hyvin harva vastaaja (4 %) ilmoitti, ettei pääsisi liikkumaan.

Miehet (50 %) ilmoittivat naisia (38 %) useammin, että he pääsevät häiriötilanteessa liikkumaan autolla. Ikäryhmittäin tarkasteltuna nuoremmat vastaajat

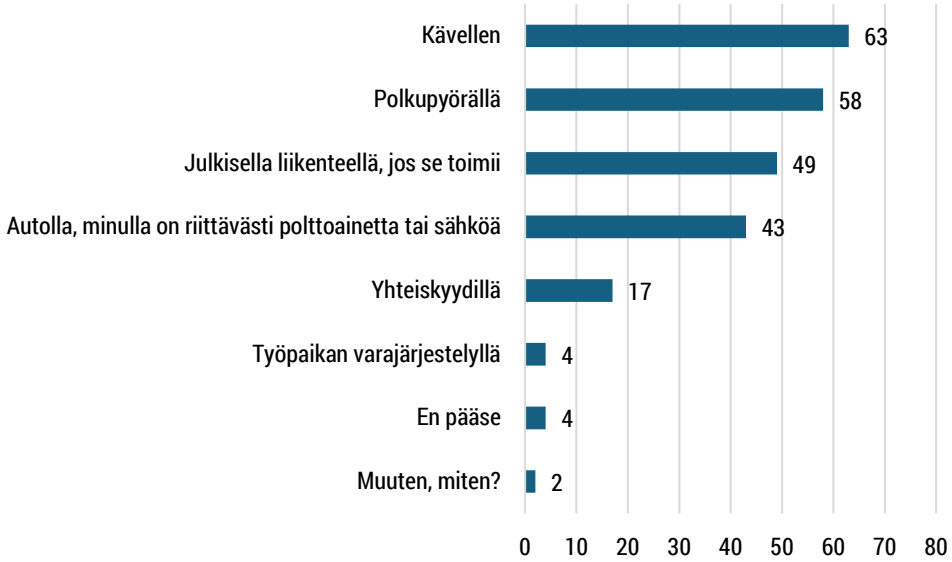

■ Kuva 9. Miten pääset liikkumaan palveluiden piiriin tai työ- tai opiskelupaikalle? %

tukeutuvat enemmän julkiseen liikenteeseen. Alle 35-vuotiaista vastaajista 60 % ilmoitti käyttävänsä julkista liikennettä, jos se toimii, kun taas 65–79-vuotiaista vastaajista vastaava osuus on 40 %. Polkupyörän käyttö on yleisintä nuorissa ikäryhmissä (63–65 %), mutta myös vanhimmassa ryhmässä joka toinen (51 %) pystyy valitsemaan tämän liikkumistavan. Autoilun merkitys kasvaa iän myötä, sillä vanhimmassa ryhmässä joka toinen ja nuorimmista joka kolmas ilmoitti voivansa liikkua autolla.

Alueelliset erot ovat huomattavia. Helsingin ja Uudenmaan alueella jopa 65 prosenttia vastaajista arvioi turvautuvansa julkiseen liikenteeseen, jos se on käytettävissä, kun taas joillain harvemmin asutuilla alueilla vastaava osuus jää noin 10–30 % tasolle. Vastaavasti auton käyttö korostuu maaseutumaisilla alueilla, joissa jopa lähes 60 % vastaajista ilmoitti voivansa liikkua autolla. Kaupunkialueilla kävely ja pyöräily ovat yleisempiä, esimerkiksi suurissa kaupungeissa kävelyn osuus nousee paikoin yli 70 %:n.

Sosioekonomiset tekijät vaikuttavat liikkumismahdollisuuksiin siten, että korkeammat tulot lisäävät auton käyttömahdollisuuksia, kun taas pienituloisemmilla, opiskelijoilla ja työttömillä korostuu kävely. Esimerkiksi yli 60 000 euron vuosituloilla elävistä suurempi osuus ilmoitti voivansa käyttää autoa verrattuna alle 30 000 euron tuloluokkaan. Kotitaloustyypeittäin lapsiperheissä auton käyttö on yleisempää, kun taas yhden hengen talouksissa korostuu kävely.

Toimintakyky on keskeinen liikkumiseen vaikuttava tekijä. Hyväksi toimintakykynsä arvioivista suuri enemmistö pystyy liikkumaan kävellen tai pyörällä. Henkilöt, jotka kokevat toimintakykynsä huonoksi, kuuluvat useammin siihen neljän prosentin joukkoon, joka ei pääse liikkumaan lainkaan.

Kokonaisuutena tarkasteltuna häiriötilanteen aikana liikkuminen jakautuu kahteen päämalliin. Kaupunkialueilla korostuu riippuvuus julkisesta liikenteestä, mikä tekee liikkumisesta haavoittuvaista häiriötilanteissa, kun taas maaseudulla liikkuminen perustuu pitkälti yksityisautoiluun ja sitä kautta polttoaineen saatavuuteen. Kaikkia ryhmiä yhdistää kuitenkin se, että kävely ja pyöräily muodostavat keskeisen liikkumistavan, vaikka ne eivät sovellu kaikille väestöryhmille, erityisesti toimintarajoitteisille tai pitkien etäisyyksien alueilla asuville.

Vastaajilta kysyttiin, minne tämä voisi majoittua tarvittaessa väliaikaisesti. Seitsemän kymmenestä ilmoitti voivansa majoittua sukulaisen luona (Kuva 10). Joka toinen kertoi voivansa majoittua ystävän luona. Joka kolmas ilmoitti majoituspaikaksi hotellin tai vapaa-ajan asunnon. Lähes joka kymmenes ilmoitti, ettei hänellä ole majoitusmahdollisuutta kodin ulkopuolella.

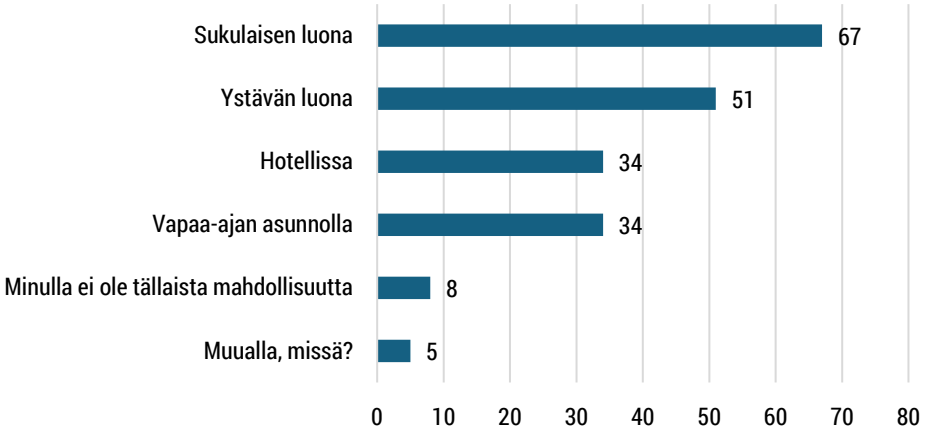

■ Kuva 10. Missä voin majoittua väliaikaisesti, %

Nuoremmat ikäryhmät (18–34-vuotiaat) korostavat erityisesti ystävien luona majoittumista (noin 70 %), kun taas vanhemmilla ikäryhmillä tämä mahdollisuus vähenee ja vapaa-ajan asunnon merkitys korostuu. Samalla vanhimmissa ikäryhmissä kasvaa niiden osuus, joilla ei ole mahdollisuutta majoittua muualla. Korkeammin koulutetut ja hyvätuloiset turvautuvat useammin hotelleihin. Omakoti-, rivi- tai paritalossa asuvat hyödyntävät muita useammin vapaa-ajan asuntoja.

Kokonaisuutena tulokset osoittavat, että sosiaalinen verkosto on keskeisin varautumisen resurssi, mutta sen rinnalla taloudelliset resurssit ja asumismuoto vaikuttavat siihen, millaisia vaihtoehtoja ihmisillä on käytettävissään.

Vastaajilta tiedusteltiin, miten hän voi hakea tarvittaessa vettä kilometrin päästä. Kahdeksan kymmenestä kertoi tämän hoituvan jalkaisin (Kuva 11). Runsas puolet kertoi pääsevänsä hakemaan vettä autolla tai muulla moottorikulkuvälineellä. Joka kymmenes kertoi, että joku muu henkilö hakee hänelle veden. Vastaajista kolme prosenttia ilmoitti, että ei itse pysty hakemaan vettä eikä myöskään saa apua vedenhakuun.

Toimintakyky, ikä ja asuinympäristö vaikuttavat keskeisesti vedenhankinnan mahdollisuuksiin: nuoremmat ja kaupunkilaiset pärjäävät useammin omin avuin, kun taas iäkkäillä ja maaseudulla korostuvat kulkuvälineet ja muiden apu.

Auton tai muun kulkuvälineen käyttö on yleisempää keski-ikäisillä, hyvätuloisilla sekä maaseudulla asuvilla, joilla etäisyydet ovat pidempiä ja auto on useammin käytössä. Kaupunkialueilla puolestaan korostuu jalan liikkuminen.

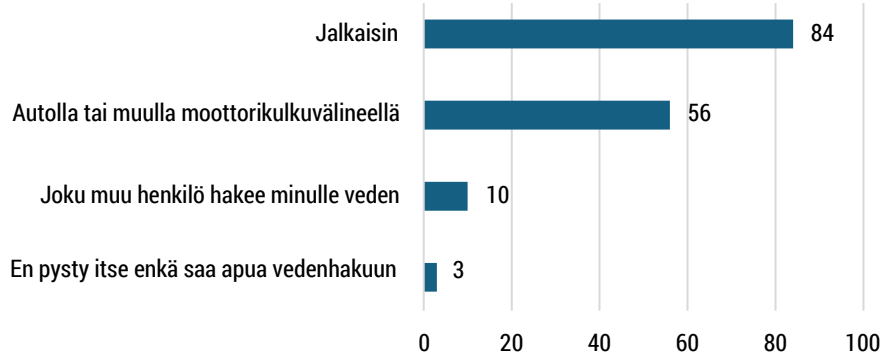

■ Kuva 11. Miten voin tarvittaessa hakea vettä kilometrin päästä, %

Toisen henkilön apuun turvautuminen on yleisempää iäkkäillä ja henkilöillä, joilla on heikompi toimintakyky. Pieni ryhmä (noin 3 %) ilmoitti, ettei pysty itse hakemaan vettä eikä saa apua. Tässä ryhmässä yhdistävänä tekijänä on korkea ikä sekä heikko toimintakyky.

Kuusi kymmenestä on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä siitä, että tietää, mitä yleisen vaaramerkin kuuluessa tulee tehdä. Yleisen vaaramerkin toimintaohjeet tietää 48 % nuorista ja 67 % iäkkäimmistä vastaajista.

Joka toinen on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämästä, että tietää, missä on kotinsa tai työpaikkansa lähin väestönsuoja. Ydinmaaseudulla (30 %) ja harvaan asutulla maaseudulla (21 %) tiedettiin heikommin lähinnä kotia tai

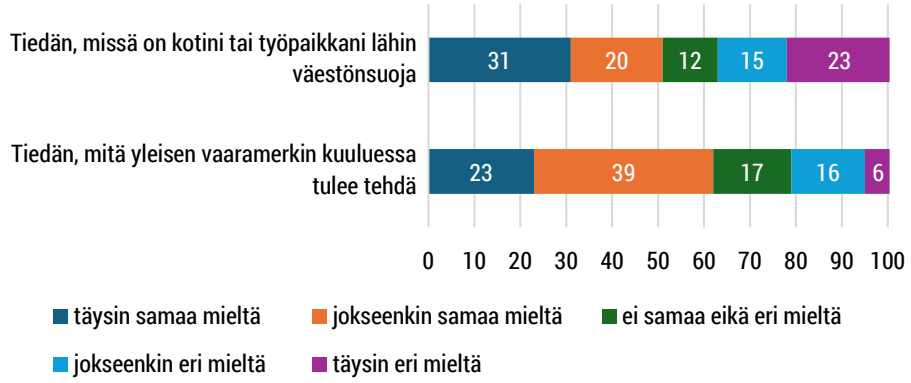

■ Kuva 12. Miten seuraavat varautumiseen ja häiriötilanteisiin liittyvät väittämät vastaavat mielipidettäsi? %

työpaikkaa sijaitsevan väestönsuojan sijainti. Kaupunkialueella luku oli paljon korkeampi (62 %). Tulos on ymmärrettävä, koska väestönsuojia on erityisesti kaupunkialueilla. (Kuva 12).

3.6 Luottamus, sosiaalinen tuki ja vastuunjako

Vastaajilta tiedusteltiin käsityksiä ja näkemyksiä yhteiskunnan toiminnasta häiriötilanteissa, viranomaisten ja kansalaisten rooleista ja vastuusta sekä omatoimisen varautumisen merkityksestä.

Seitsemän kymmenestä uskoo saavansa tarvittaessa viranomaisilta apua vakavan häiriötilanteen aikana. Noin joka toinen on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että viranomaiset ovat varautuneet hyvin vakavia häiriötilanteita varten ja että järjestöt avustavat häiriötilanteissa apua tarvitsevia. (Kuva 13).

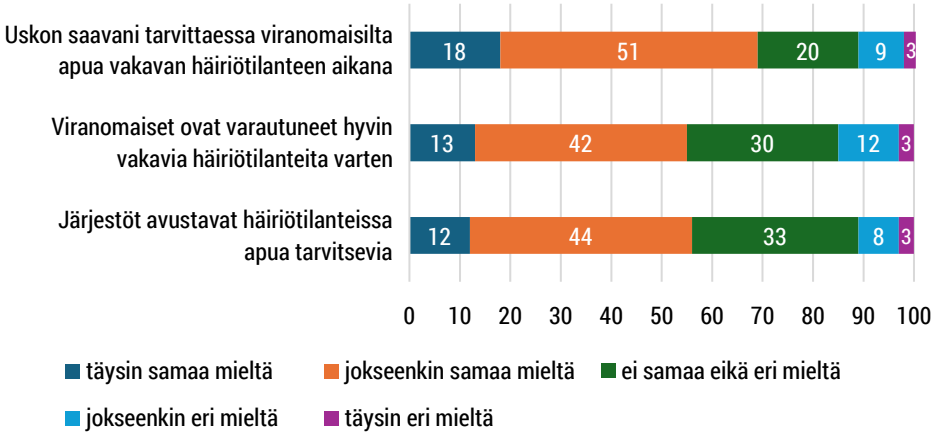

■ Kuva 13. Miten seuraavat varautumiseen ja häiriötilanteisiin liittyvät väittämät vastaavat mielipidettäsi? %

Vastaajien luottamus viranomaisilta saatavaan apuun vakavassa häiriötilanteessa on vahvistunut. Siinä missä vuonna 2025 vastaajista 10 % oli täysin samaa mieltä ja 39 % jokseenkin samaa mieltä siitä, että hän saa vakavassa häiriötilanteessa viranomaiselta apua (Sokkanen 2025), vuonna 2026 täysin samaa mieltä oli 18 % ja jokseenkin samaa mieltä 51 %. Naiset (72 %) suhtautuvat miehiä (65 %) luottavaisemmin siihen, että saavat viranomaiselta apua vakavassa häiriötilanteessa.

Vanhemmilla ikäryhmillä on kielteisempi käsitys viranomaisten varautumista kohtaan: 65–79-vuotiaista joka viides on sitä mieltä, että viranomaiset eivät ole varautuneet hyvin vakavia häiriötilanteita varten, kun taas 18–24-vuotiaista vastaava osuus on liki joka kymmenes.

Useampi heistä, jotka tiesivät, mitä 72 tunnin varautumissuosituksella tarkoitetaan, uskoi saavansa tarvittaessa apua viranomaisilta vakavassa häiriötilanteessa verrattuna heihin, jotka eivät olleet kuulleet suosituksesta. Vastaavasti he, jotka tiesivät, mitä suosituksella tarkoitetaan, olivat useammin samaa mieltä siitä, että viranomaiset ovat varautuneet hyvin vakavia häiriötilanteita varten, verrattuna heihin, jotka eivät olleet kuulleet suosituksesta. Toimintakykynsä hyväksi arvioivat olivat useammin sitä mieltä, että viranomaiset ovat varautuneet hyvin verrattuna toimintakykynsä heikoksi arvioiviin.

Vastaajat, jotka kokivat toimintakykynsä hyväksi, uskoivat sekä saavansa viranomaisilta apua että järjestöjen avustavan häiriötilanteissa useammin kuin toimintakykynsä huonoksi kokevat.

Lähes yhdeksän kymmenestä on sitä mieltä, että yksilön omatoimisella varautumisella on merkittävä rooli yhteiskunnan toimivuuden kannalta vakavissa häiriötilanteissa. Hieman yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että on kohtuullista olettaa, että kaikki pystyvät varautumaan omatoimisesti kolmen vuorokauden ajan. Ainoastaan joka viides on sitä mieltä, että ihmisillä on selkeä käsitys siitä, miten ja mihin heidän tulee varautua omatoimisesti. Vain joka kymmenes on sitä mieltä, että ylimääräisen ruuan hankkiminen kotiin mahdollisten häiriötilanteiden varalta on liioittelua. (Kuva 14).

Erityisesti lapsitalouksissa (92 %) ja suurituloisissa talouksissa (93 %) ollaan samaa mieltä siitä, että omatoimisella varautumisella on keskeinen rooli yhteiskunnan toimivuuden kannalta häiriötilanteissa. Maaseudulla omatoimisen varautumisen merkitystä korostetaan voimakkaammin (57 %) kun kaupunkialueilla (40 %). Ne, jotka tuntevat 72 tunnin varautumissuosituksen, ovat selvästi useammin täysin samaa mieltä varautumisen merkityksestä (46 %), kun ne, jotka eivät tunne suositusta (22 %).

Vastaajat, jotka tunsivat 72 tuntia -varautumissuosituksen sekä arvioivat toimintakykynsä hyväksi, olivat useammin sitä mieltä, että on kohtuullista olettaa kaikkien pystyvän varautumaan omatoimisesti. Samoin he olivat useammin samaa mieltä siitä, että ihmisillä on selkeä käsitys siitä, miten ja mihin heidän tulee

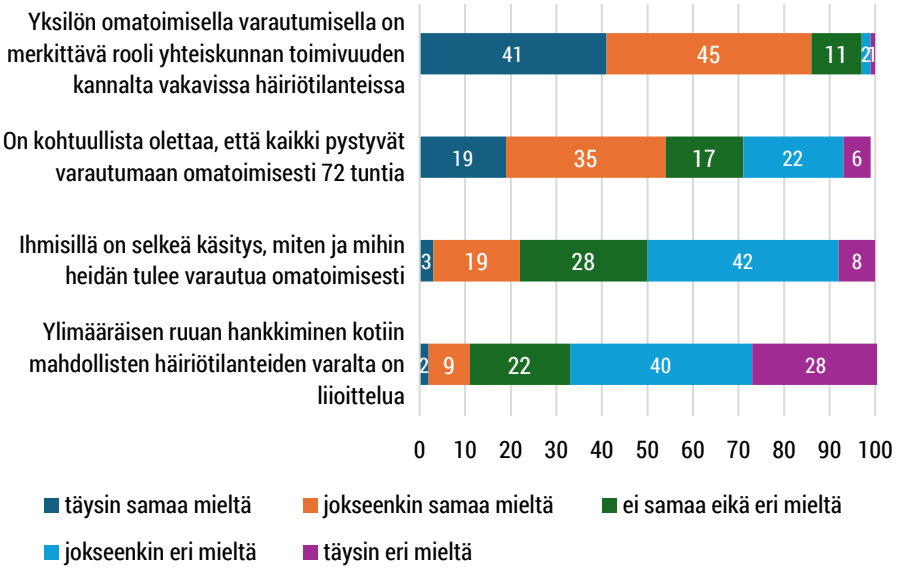

■ Kuva 14. Miten seuraavat varautumiseen ja häiriötilanteisiin liittyvät väittämät vastaavat mielipidettäsi? %

varautua omatoimisesti verrattuna heihin, jotka eivät olleet kuulleet suosituksesta. Vastaajat, jotka arvioivat oman kotitaloutensa varautumisen vastaavan 72 tunnin varautumissuositusta, olivat useammin (28 %) täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että ihmisillä on selkeä käsitys siitä, miten ja mihin heidän tulee varautua omatoimisesti verrattuna niihin (16 %), joiden kotitalouden varautuminen ei vastaa suositusta.

72 tuntia -varautumissuosituksen tuntevat sekä toimintakykynsä hyväksi arvioivat vastaajat olivat muita yleisemmin täysin samaa mieltä väitteestä, että yksilön omatoimisella varautumisella on merkittävä rooli yhteiskunnan toimivuuden kannalta vakavissa häiriötilanteissa. Yli puolet (53 %) vastaajista, jotka arvioivat kotitaloutensa varautumisen vastavan suositusta oli tästä täysin samaa mieltä, mutta yksilön varautumisen merkityksen tärkeyden tunnisti myös kolmannes (32 %) heistä, joiden oma varautuminen ei vastannut suositusta.

Ne vastaajat, jotka arvioivat kotitaloutensa varautumisen vastaavan suositusta, olivat useammin täysin samaa mieltä väitteestä, että on kohtuullista olettaa kaikkien pystyvän varautumaan omatoimisesti verrattuna heihin, jotka arvioivat, että oman kotitalouden varautuminen ei vastaa suositusta.

Selvästi harvempi eli noin joka kolmas on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että vedenjakelu järjestetään hänen kotinsa lähellä vuorokaudessa. Joka neljäs on sitä mieltä, että saa kaikki oleelliset tarvitsemansa palvelut myös häiriötilanteissa. Noin joka toinen on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että voi maksaa käteisellä kaupassa sähkökatkon aikana. (Kuva 15.)

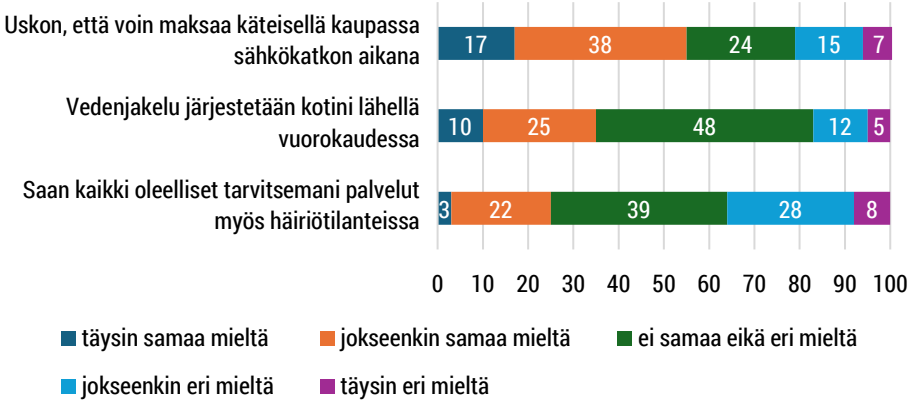

■ Kuva 15. Miten seuraavat varautumiseen ja häiriötilanteisiin liittyvät väittämät vastaavat mielipidettäsi? %

He, jotka tiesivät mitä 72 tuntia -varautumissuosituksella tarkoitetaan, olivat useammin (28 %) samaa mieltä väitteestä, että vedenjakelu järjestetään kodin lähellä vuorokaudessa verrattuna niihin, jotka eivät tunteneet suositusta (16 %). Suosituksen tuntevat vastaajat olivat harvemmin sitä mieltä, että he saavat kaikki oleelliset tarvitsemansa palvelut myös häiriötilanteissa.

3.7 Avuntarve häiriötilanteissa

Kyselyn vastaajia pyydettiin arvioimaan omaa rooliaan ensimmäisten kolmen vuorokauden aikana, jos yhteiskuntaa kohtaisi vakava häiriötilanne. Kaikista vastaajista 83 % ilmoitti, että häiriötilanteessa hän itse ja muut kotitaloutensa jäsenet jatkavat arkea omatoimisesti ilman apua. Vastaajista 63 % ilmoitti, että kotitaloutensa varautuminen on kunnossa ja hän pystyy auttamaan myös muita.

Vastaavasti neljä kymmenestä vastasi, että oman kotitalouden varautuminen ei ole kunnossa eikä pystyisi auttamaan muita.

Apua tarvitsevista seitsemän kymmenestä ilmoitti saavansa apua läheisiltään, joka toinen viranomaisilta ja joka viides harrastus- tai muulta lähiyhteisöltä (Kuva 16). Vastaajista 12 % kertoi, ettei saa apua keneltäkään.

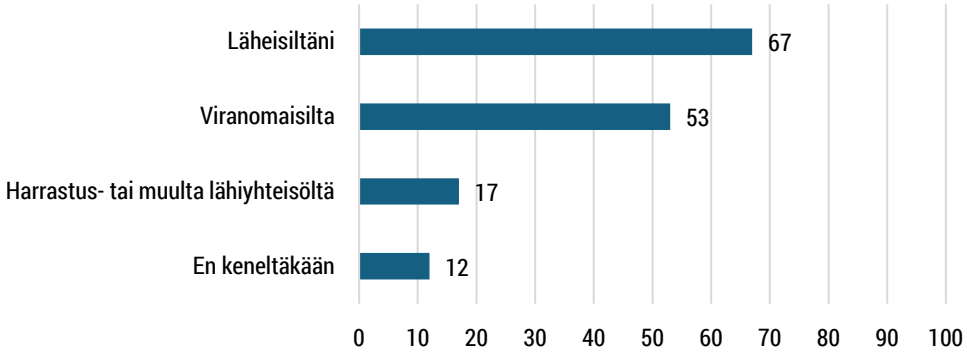

■ Kuva 16. Keneltä saisi apua häiriötilanteessa, %

Taustaryhmittäin tarkasteltuna sukupuolten välillä on eroja siten, että naiset luottavat miehiä enemmän läheisiin (74 % vs. 55 %), kun taas miehet arvioivat useammin saavansa apua viranomaisilta (57 % vs. 50 %) tai jäävänsä ilman apua (15 % vs. 8 %). Ikäryhmittäin nuoret ja opiskelijat arvioivat saavansa tukea erityisesti läheisiltään. Valtaosa (79–86 %) alle 24-vuotiaista nuorista sekä alle 34-vuotiaista uskoo saavansa apua läheisiltään, kun taas 50–64-vuotiaiden ryhmässä osuus laskee puoleen (49 %). Samalla kokemus siitä, ettei saa apua keneltäkään, kasvaa iän myötä kahdesta prosentista (25–34-vuotiaat) jopa 20 prosenttiin (50–64-vuotiaat). Myös luottamus viranomaisiin heikkenee iän myötä: Nuorimmassa ryhmässä seitsemän kymmenestä arvioi saavansa apua viranomaisilta, kun vanhimmassa ikäryhmässä näin arvelee 45 %. Pienituloisilla (71 %) korostuu läheisten tuki verrattuna suurituloisiin (60 %).

Pohjois- ja Itä-Suomessa viranomaisiin tukeutuu 62 % vastaajista, siinä missä vastaava osuus Etelä-Suomessa on 37 %. Etelä-Suomessa ilman apua jäävien osuus on keskimääräistä korkeampi, noin 19 %. Kaupunkiympäristöissä apua arvellaan saatavan yleisimmin viranomaisilta ja maaseudulla sekä harvaan asutuilla alueilla läheisiltä.

Lapsiperheet arvelevat muita kotitaloustyyppejä yleisemmin saavansa apua viranomaisilta. Asumismuodoista vuokra-asuminen näyttää liittyvän läheisiltä saatuun tukeen: vuokra-asujista 75 % arvioi saavansa apua läheisiltä siinä missä muiden asumismuotojen edustajista 55–56 %. Sosiaalinen aktiivisuus näkyy tuloksissa, sillä harrastus- tai vapaa-ajan yhteisöihin kuuluvat arvioivat saavansa hyvin apua näiltä yhteisöiltä.

Apua tarvitsevilta kysyttiin, mitä tukea tai apua he tarvitsisivat häiriötilanteessa. Seitsemän kymmenestä kertoi tarvitsevansa tarvikkeita ja runsas neljä kymmenestä tietoa tai käytännön apua ja taitoja (kuva 17). Joka neljäs tarvitsisi henkistä tukea ja joka viides seuraa.

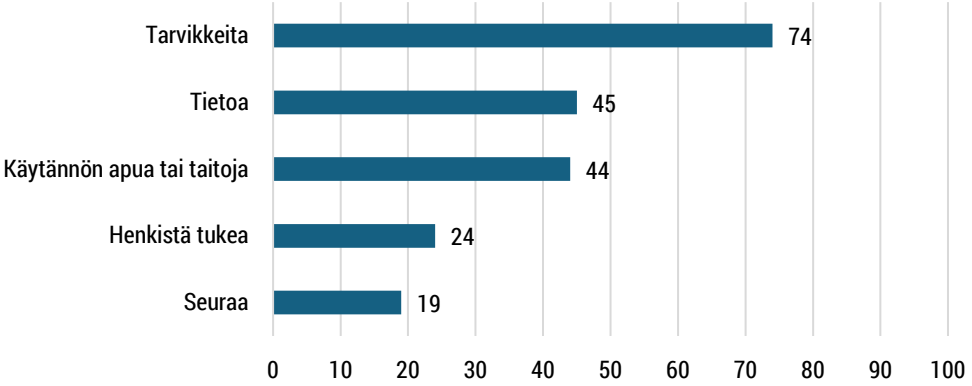

■ Kuva 17. Mitä tarvitsisi erityisesti häiriötilanteessa, %

Sukupuolten välillä erot näkyvät siten, että miehet tarvitsevat useammin tarvikkeita (81 % vs. 67 %), kun taas naiset korostavat enemmän käytännön apua (47 % vs. 36 %) ja henkistä tukea (26 % vs. 17 %). Tämä viittaa siihen, että naisilla avuntarve on keskimäärin monipuolisempaa ja laajempaa, kun taas miehillä painottuu materiaalisempi selviytyminen.

Nuorin ikäryhmä (18–34-vuotiaat) ilmoitti yleisimmin tarvitsevansa erityisesti henkistä tukea (36 %) tai seuraa (28 %). Iän myötä niin tarvikkeiden tarve kuin henkisen tuen tarvekin vähenee. Henkisen tuen ja seuran tarve oli pienimmillään 50–64-vuotiaiden ikäryhmässä: henkistä tukea ilmoitti tarvitsevansa yhdeksän prosenttia ja seuraa viisi prosenttia.

Kotitaloustyyppi on yhteydessä tarvitun avun luonteeseen. Lapsitalouksissa tarvikkeiden tarve on erittäin korkea, jopa 94 % raportoi tarvikkeiden tarpeesta,

kun taas yksinasuvat tarvitsevat suhteellisesti enemmän henkistä tukea (29 %) ja seuraa (24 %). Tämä korostaa sosiaalisen verkoston merkitystä yksin asuville kriisitilanteessa. Tulotason mukaan tarkasteltuna pienituloiset tarvitsevat enemmän käytännön apua (49 %) kuin suurituloiset (30 %), kun taas suurituloiset (88 %) raportoivat pienituloisia (74 %) useammin tarvikkeiden tarpeesta.

Asumismuoto ja ympäristö vaikuttavat myös siihen, millaista apua henkilö arveli tarvitsevansa. Joka toinen kerrostalossa ja vuokra-asunnossa asuva arveli tarvitsevansa käytännön apua. Omakotitaloasujista käytännön apua arveli tarvitsevansa 25 % ja omistusasujista 37 %.

Toimintakyky oli yhteydessä avuntarpeen luonteeseen. Henkilöt, joilla on huonompi toimintakyky, tarvitsevat enemmän käytännön apua ja henkistä tukea, kun taas hyväkuntoiset korostavat enemmän tarvikkeita ja tietoa.

Vastaajilta kysyttiin, onko heillä ihmisiä tai tukiverkostoa, jolta he saavat tarvittaessa häiriötilanteessa apua. Seitsemän kymmenestä ilmoitti saavansa käytännön arkista apua esimerkiksi sairastapauksessa. Kuusi kymmenestä ilmoitti saavansa apua pitkäkestoisessa häiriötilanteessa, vaikeassa henkilökohtaisessa tai taloudellisessa kriisissä. Joka kymmenennellä vastaajalla ei ollut ihmisiä tai tukiverkostoa käytettävissään. (Kuva 18.)

Sukupuolten välillä esiintyy eroa vastauksissa. Naiset saavat hieman miehiä enemmän käytännön apua (79 % vs. 68 %) ja tukea kriisitilanteissa (66 % vs. 57 %), kun taas miehillä on hieman useammin puutteita tukiverkostoissa (15 % vs. 8 %). Ikäryhmittäin nuorilla on vahvimmat tukiverkostot: 18–34-vuotiaista jopa 74–80 % saa käytännön apua ja noin 70–75 % saa tukea kriiseissä. Vanhimmassa 65–79-vuotiaiden ryhmässä tuensaanti heikkenee selvästi, esimerkiksi taloudellista tukea saa vain 34 % ja kriisitukea 40 %.

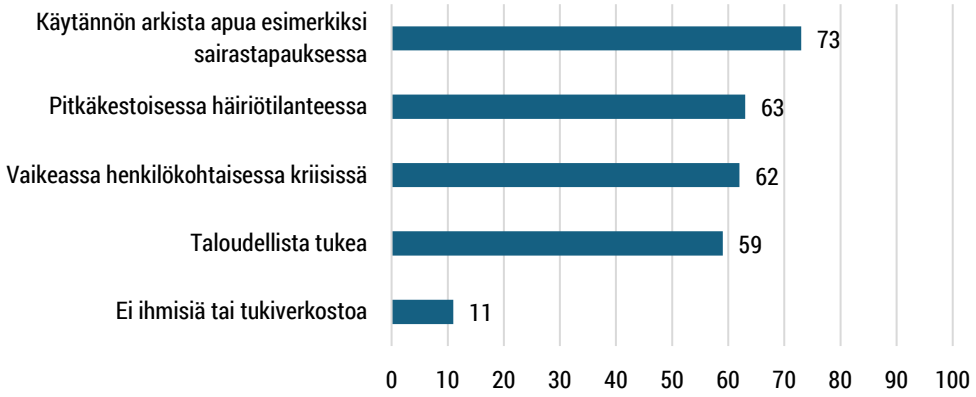

■ Kuva 18. Minulla on ihmisiä tai tukiverkosto, jolta saan tarvittaessa häiriötilanteessa apua, %

Sosioekonomiset tekijät erottavat ryhmiä selvästi. Korkeammin koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt saavat enemmän tukea kaikilla tavoilla, esimerkiksi 68–75 % saa tukea henkilökohtaisissa kriiseissä. Sen sijaan työttömillä tukiverkot ovat heikommat ja jopa 19 % heistä ilmoitti, ettei tukiverkostoa ole. Suurituloiset saavat useammin erilaista tukea verrattuna pienituloisiin. Suurituloisista 78 % saa käytännön arkista apua, 73 % tukea henkilökohtaisessa kriisissä ja 71 % häiriötilanteessa. Pienituloisista 67 % ilmoitti saavansa käytännön apua ja 57 % tukea henkilökohtaisessa kriisissä tai häiriötilanteessa.

Yksinasuvat jäivät herkimmin ilman tukiverkostoa erityisesti verrattuna lapsiperheisiin, jotka saivat helpommin taloudellista tai käytännön apua tai kriisiapua. Muualla kuin Suomessa syntyneistä harvempi (40 %) kokee saavansa apua häiriötilanteessa verrattuna kantasuomalaisiin (64 %).

3.8 Työntekijöiden ohjeistaminen / työpaikkojen varautuminen

Vastaajista 44 % ilmoitti, että työnantaja on ohjeistanut, miten työpaikalla toimitaan erilaisten häiriötilanteiden aikana. 42 % vastasi kieltävästi ja 14 % ei osannut vastata. Naiset ilmoittivat miehiä useammin saaneensa työnantajalta ohjeistusta häiriötilanteiden varalle. Työnantajan ohjeet olivat paremmin tiedossa keski- ja suurituloisilla, paremmin varautuneissa kotitalouksissa, harrastus- ja vapaa-ajan yhteisöihin kuuluvilla sekä erityisesti yhteiskunnan kannalta kriittisissä tehtävissä työskentelevillä. Yhteiskunnan jatkuvuuden ja turvallisuuden kannalta tärkeissä tehtävissä työskentelevistä 56 % kertoi saaneensa työnantajalta ohjeistusta, kun muissa tehtävissä työskentelevistä vastaava osuus on 37 %.

Viidesosa vastaajista kertoi, että työnantaja on varmistanut häiriötilanteiden aikana puhtaan juomaveden saatavuuden, toimivat saniteettitilat ja muut työn tekemisen kannalta välttämättömät järjestelyt. Vastaajista 32 prosenttia ilmoitti, ettei työnantaja ole varmistanut näitä asioita, ja peräti 45 prosenttia ei tiennyt, onko työnantaja tehnyt tällaisia järjestelyjä. Tämä viittaa siihen, että työnantajien varautumisesta viestitään henkilöstölle melko puutteellisesti. Työnantajan

varautumisesta raportoivat erityisesti yrittäjät, harrastus- ja vapaa-ajan yhteisöihin kuuluvat, paremmin varautuneet kotitaloudet ja yhteiskunnan jatkuvuuden ja turvallisuuden kannalta tärkeissä tehtävissä työskentelevät. Turvallisuuden kannalta tärkeissä tehtävissä työskentelevistä 36 prosenttia kertoi työnantajan varautuneen häiriötilanteisiin. Muissa tehtävissä työskentelevien osuus on 18 prosenttia.

4 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tulokset osoittavat, että varautumisen taso on epätasaisesti jakautunut väestöryhmien välillä. Suurin osa (75 %) vastaajista tuntee 72 tunnin varautumissuosituksen ja jopa 94 % on kuullut suosituksesta. Joka toinen (50 %) vastaaja arvioi, että hänen kotitaloutensa varautuminen vastaa tätä suositusta. Osuus on hieman laskenut edellisestä vuodesta.

Varautuminen on yhteydessä joihinkin sosiodemografisiin taustatekijöihin. Iäkkäämmät, parempituloiset, maaseudulla asuvat ja omistusasujat arvioivat varautumisensa keskimääräistä paremmaksi, kun taas nuoremmat, pienituloiset ja kaupunkiympäristössä asuvat heikommaksi. Myös elämäntilanne ja toimintakyky vaikuttavat: esimerkiksi lapsiperheissä varautuminen on yleisempää kuin yhden hengen talouksissa, ja hyväksi koettu toimintakyky on yhteydessä parempaan varautumiseen.

Tuloksissa toistuu aikaisempien varautumiskyselyiden tapaan se, että parhaiten varautuneita ovat keski-ikäiset ja vanhemmat, parempituloiset sekä maaseudulla tai omakotitaloissa asuvat kotitaloudet. Heikoimmin varautuneita ja siten haavoittuvimmassa asemassa ovat nuoret, kaupunkialueilla asuvat, pienituloiset sekä yksin asuvat. Tulokset viittaavat siihen, että käytännön kokemus, elinympäristö ja resurssit vaikuttavat merkittävästi siihen, millaisiksi ihmiset arvioivat omat valmiutensa jatkaa arkea häiriötilanteissa.

Varautumisen puutteita selittävät ennen kaikkea arjen prioriteetit, korkea luottamus yhteiskunnan toimivuuteen sekä taloudelliset ja käytännön rajoitteet. Merkittävä osa vastaajista ei ole tullut ajatelleeksi varautumista lainkaan ja lähes kolmannes luottaa siihen, että järjestelmät toimivat häiriötilanteissakin. Syyt puutteelliselle varautumiselle ovat muuttuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana. Yhä harvempi ilmoitti, ettei tiedä, mitä pitäisi tehdä, ettei usko varautumisesta olevan hyötyä tai että varautuminen kuuluu muiden vastuulle. Ihmisillä on nykyään enemmän tietoa ja vastuunottoa varautumisen merkityksestä omalle kotitaloudelle. Luottamuksen ja vastuunjaon näkökulmasta lähes kaikki vastaajat pitävät omatoimista varautumista tärkeänä yhteiskunnan toimivuudelle.

Kotitalouksien arvioitu selviytymiskyky vaihtelee huomattavasti eri häiriötilanteiden välillä. Kuten aikaisemmissakin omatoimisen varautumisen kyselyissä, heikoimmaksi se koetaan vedenjakelun häiriöissä ja sähkökatkoissa, joissa suuri osa väestöstä ei pärjää useita päiviä ilman ulkopuolista apua. Arviot selviytymisestä ovat jonkin verran heikentyneet. Selviytymiskyky jakautuu samalla tavalla kuin varautuminenkin: haavoittuvimpia ovat nuoret, pienituloiset ja kaupunkien kerrostaloasukkaat.

Materiaalisen varautumisen osalta kotitalouksilla on yleisesti käytössään perusvarusteita, kuten taskulamppuja, paristoja, ruokaa ja lääkkeitä, mutta selvästi harvemmin sellaisia tarvikkeita kuin juomavettä, varavirtalähdettä tai retkikeitintä. Tämä viittaa siihen, että kotitaloudet ovat varautuneet vain tiettyihin, mahdollisesti tuttuihin häiriötilanteisiin tai että kotitalouden harrastukset ja ajanvietto tukevat häiriötilanteisiin varautumiseen liittyvien tarvikkeiden hankkimista.

Vastaajat ovat eniten huolissaan laajamittaisista kriiseistä, kuten sotilaallisesta konfliktista, ydinonnettomuuksista ja pandemioista. Lähes joka kolmas on huolissaan arjen tavallisista häiriöistä, kuten vedenjakeluhäiriöstä ja sähkökatkosta, mutta silti niihin varautuminen on puutteellista. Huoli ei siten suoraan konkretisoidu toiminnaksi. Huoli jakautuu myös väestöryhmittäin: naiset, iäkkäät, pienituloiset ja toimintakykynsä heikoksi kokevat ovat keskimääräistä huolestuneempia. Maahanmuuttajataustaiset erottuvat tässä kokonaisuudessa keskimääräistä korkeammalla huolestuneisuudella useista häiriötilanteista, mikä viittaa koettuun epävarmuuteen ja mahdolliseen haavoittuvuuteen.

Häiriötilanteiden aikana toimimista koskevat tulokset osoittavat, että suurin osa pystyy liikkumaan vähintäänkin kävellen tai pyörällä. Väliaikainen majoittuminen perustuu pitkälti sosiaalisiin verkostoihin, sillä useimmat voivat turvautua sukulaisiin tai ystäviin. Vedenhankinnassa ja liikkumisessa toimintakyky, ikä ja asuinympäristö vaikuttavat ratkaisevasti siihen, kuinka hyvin kotitaloudet selviytyvät omin avuin.

Toimintakyky ja sosiaalinen aktiivisuus näkyvät vahvasti tuen saatavuudessa. Suurin osa uskoo saavansa apua tarvittaessa, mutta samalla vähemmistö on ilman vahvoja tukiverkostoja. Iäkkäät, yksinasuvat, pienituloiset ja henkilöt, joilla on heikompi toimintakyky, jäävät muita useammin ilman tukea. Hyväkuntoiset ja eri harrastus- tai muihin yhteisöihin kuuluvat saavat selvästi helpommin apua kaikissa tilanteissa, kun taas heikomman toimintakyvyn omaavilla on vaikeampaa saada käytännön apua tai emotionaalista tukea. Ilman verkostoa olevien osuus nousee jopa yli kolmannekseen niillä, jotka kokevat oman toimintakykynsä heikoksi.

Kiinnostuksen kohteena oli tarkastella, miten kyselyaineistoa voidaan hyödyntää kansalaisten henkisen kriisinkestävyyden arvioinnissa. Henkinen kriisinkestävyys koostuu muun muassa luottamuksesta muihin ihmisiin sekä avunsaantiin, osallisuudesta, yksilöiden ja yhteisöjen toimintakyvystä sekä uskosta omiin kykyihin selvitä epävarmoissa olosuhteissa (Kestilä ym. 2026).

Valtaosa kyselyn vastaajista uskoi saavansa monenlaista apua ja tukea lähimmäisiltä, viranomaisilta ja järjestöiltä häiriötilanteissa. Vastaajat luottivat omaan ja yhteiskunnan toimintakykyyn. Harvalla oli omakohtaista kokemusta sellaisista häiriötilanteista, joissa hänen arkensa olisi häiriintynyt niin paljon, että se olisi vaikuttanut varautumistarvikkeiden tai -taitojen hankintaan. Uutiset koti- tai ulkomaan tapahtumista eivät myöskään olleet tulleet niin lähelle, että ne olisivat lisänneet tarvetta tai halukkuutta varautua paremmin vastaavanlaisiin häiriötilanteisiin. Useimmat vastasivatkin tarvitsevansa erityisesti erilaisia tarvikkeita, eivät henkistä tukea tai seuraa häiriötilanteissa. Näiden yksittäisten tekijöiden osalta ei pysty tuottamaan tarkkaa analyysiä eri väestöryhmien todellisesta henkisestä kriisinkestävyydestä, mutta sen sijaan pystyy osoittamaan, että kansalaisten käsitykset omista kyvyistään ovat varsin vahvat.

Kokonaisuutena tutkimus osoittaa, että suomalaisten kotitalouksien varautuminen on melko hyvällä tasolla tarkasteltaessa sitä, miten hyvin kotitalouksien varautuminen vastaa 72 tuntia -varautumissuositusta, mitä varautumiseen liittyviä tarvikkeita ja taitoja kotitaloudessa on ja miten pitkään ihmiset arvelevat voivansa jatkaa suhteellisen normaalia arkea ja huolehtia perustarpeista erilaisissa häiriötilanteissa. Varautumisen tasossa on merkittäviä eroja väestöryhmien välillä. Varautuminen on vahvinta niillä, joilla on enemmän resursseja, kokemusta ja sosiaalisia verkostoja, kun taas haavoittuvimmat ryhmät jäävät selvästi jälkeen. Tulokset osoittavat johdonmukaisesti, että 72 tunnin varautumissuosituksen tunteminen, hyväksi koettu oma toimintakyky sekä kotitalouden suosituksen mukainen varautuminen ovat yhteydessä myönteisempiin käsityksiin varautumisesta, viranomaisten toiminnasta ja omasta osaamisesta häiriötilanteissa.

Tulosten perusteella voidaan esittää seuraavia suosituksia:

1. Yhteisöllistä varautumista erityisesti kaupunkimaisessa asuinympäristössä kannattaa vahvistaa, jotta varautumisen kokonaistaso paranisi. Kaupunkiympäristössä tavoitetaan myös heikoimmin varautuneita nuoria.
2. Kansallista 72 tunnin varautumissuositusta on edelleen kehitettävä siten, että varautuminen on osa arkielämää eikä erillinen toimenpide. Tiedot ja taidot ovat materiaalien ohella tärkeä osa varautumista. Materiaalien kierto (erityisesti elintarvikkeet) sekä jakaminen tai yhteisomistus (esim. laitteet ja muut tarvikkeet) mahdollistaisivat entistä useamman varautumisen tulotasosta riippumatta.
3. Tietoisuutta 72 tunnin varautumissuosituksesta on pyrittävä muuttamaan toiminnaksi esimerkiksi jakamalla mahdollisimman käytännönläheisiä ohjeita ja osoittamalla varautumisen hyödyt tavallisessa arkielämässä.
4. Vanhemmat sukupolvet, joiden keskuudessa varautuminen on paremmalla tasolla kuin nuorilla, voisivat kannustaa myös oman lähipiirinsä nuoria varautumaan. Varautumista voi tehdä yhdessä nuoren kanssa esimerkiksi hankkimalla pullovettä ja muita tarvikkeita sekä keskustelemalla, miten sähkö- ja vesikatkon aikana tulee toimia. Lähipiiristä saatu esimerkki voi madaltaa varautumisen kynnystä ja auttaa näkemään sen tavallisena arjen taitona.
5. 72 tuntia -varautumistiedon lisääminen työpaikoilla tukee huoltovarmuuskriittisten ja muiden organisaatioiden jatkuvuudenhallintaa. Ennakoiva omatoiminen varautuminen tukee työntekijän jaksamista ja työnteon sujuvuutta. (HVK 2026/a.) Henkilöstölle tulee tarjota kotitalouksien varautumiseen liittyvää tietoa. Työpaikkoja voidaan hyödyntää tärkeänä varautumisen viestintäkanavana tavoiteltaessa kotitalouksia.
6. Kotitalouksien oman varautumisen lisäksi on tärkeää viestiä yhteiskunnan toimintakyvystä häiriötilanteissa. Tietoisuus yhteiskunnan eri toimijoiden varautumisesta sekä rooleista normaali- ja häiriötilanteissa voi lisätä ymmärrystä omatoimisen varautumisen merkityksestä sekä kannustaa ihmisiä toimimaan itsensä ja muiden hyväksi häiriötilanteissa.

Summary and conclusions

The results show that preparedness is unevenly distributed across population groups. The majority (75 per cent) of respondents are aware of the 72-hour preparedness recommendation, and as many as 94 per cent have heard of it. One in two (50 per cent) respondents estimate that their household's preparedness meets this recommendation. This proportion has fallen slightly since the previous survey.

Preparedness is closely associated with socio-demographic factors. Older people, higher-income households, rural residents and homeowners rate their preparedness as better than average, whilst younger people, lower-income households and urban residents report lower levels. Household composition and functional capacity also matter. For example, preparedness is more common among households with children than among people living alone, and respondents who perceive their functional capacity as high tend to report better preparedness.

Consistent with earlier surveys, preparedness is strongest among middle-aged and older respondents, higher-income households and those living in rural areas or detached houses. The least prepared, and therefore the most vulnerable, are young people, urban residents, low-income households and individuals living alone. These findings suggest that resources, living environment and practical experience strongly influence people's confidence in their ability to cope during major disruptions.

The most commonly reported barriers to preparedness are competing everyday priorities, trust in the continued functioning of society and financial or practical constraints. A substantial proportion of respondents have never considered preparedness, while nearly one third trust that essential systems will continue to function even during disruptions. At the same time, attitudes appear to have shifted over the last decade. Fewer respondents now report not knowing how to prepare, doubting the usefulness of preparedness, or considering it someone else's responsibility. Public awareness has improved, and personal responsibility for household preparedness appears to be increasingly recognised. Reflecting

this, almost all respondents regard individual preparedness as important for society's overall resilience.

Households' perceived ability to cope varies significantly by type of disruption. As in previous surveys, resilience is weakest during water supply disruptions and prolonged power outages, with many households reporting that they could not manage independently for several days. Assessments of resilience have declined somewhat since previous surveys. Patterns broadly mirror those observed for preparedness, with young people, low-income households and residents of apartment buildings reporting the lowest levels of resilience.

In terms of material preparedness, most households possess basic emergency supplies such as torches, batteries, food, and medicines. However, fewer have dedicated preparedness items such as stored drinking water, alternative power sources or camping stoves. This suggests that preparedness is often geared towards familiar or anticipated disruptions and may also reflect leisure activities and lifestyle factors that influence the acquisition of preparedness-related equipment.

Respondents are most concerned about large-scale crises, such as military conflict, nuclear accidents, and pandemics. Nearly one in three is concerned about common everyday disruptions, such as water supply disruptions and power cuts, yet preparedness for these remains inadequate. Consequently, this concern does not directly translate into concrete action. Concern also varies across population groups: women, older people, those on low incomes and those who feel their functional capacity is limited are more concerned than average. People with an immigrant background stand out in this context, showing a higher-than-average level of concern about several types of disruption, which points to a sense of uncertainty and potential vulnerability.

The findings on coping capacity indicate that most people would retain at least basic mobility during a disruption, either on foot or by bicycle. Access to temporary accommodation depends heavily on social networks, as most respondents could rely on relatives or friends. Functional capacity, age and living environment play a decisive role in households' ability to secure access to water, transportation and other essential resources independently.

The availability of support is strongly linked to both functional capacity and social connectedness. Most respondents believe that they could obtain help when needed, but a minority lack reliable support networks. Older people, those living alone, lower-income households and individuals with reduced functional capacity are more likely than others to anticipate being left without support. Respondents who are socially active, participate in hobbies or community groups, and report good health are significantly more confident in their ability to obtain both practical and emotional support. By contrast, people with limited functional capacity encounter greater difficulties accessing assistance. Among those who perceive their functional capacity as low, more than one third report having no meaningful support network.

The study also explored how survey data might contribute to the assessment of psychological resilience. Psychological resilience encompasses trust in others and in the availability of assistance, a sense of belonging, confidence in institutions and communities, and belief in one's own ability to cope under uncertain conditions (Kestilä et al., 2026).

Overall, respondents expressed high levels of confidence in both their own abilities and society's capacity to respond effectively to disruptions. Most believed that they would receive support from family members, friends, authorities or organisations if needed. Few had experienced disruptions severe enough to alter their preparedness behaviour or motivate them to acquire new emergency supplies or skills. Likewise, national and international crises had generally not increased respondents' willingness to prepare. When considering needs during a disruption, respondents emphasised practical resources and supplies far more often than emotional support or companionship. Although the survey does not allow for a precise assessment of psychological resilience across population groups, it nevertheless suggests that citizens generally maintain strong confidence in their own capacity to cope.

Overall, the findings indicate that household preparedness in Finland remains at a relatively good level. This assessment is based on the extent to which households meet the 72-hour preparedness recommendation, the preparedness-related supplies and skills they possess, and their perceived ability to maintain normal daily life and meet essential needs during disruptions. However, substantial disparities exist between population groups. Preparedness is strongest among those with greater resources, stronger social networks and higher levels of functional capacity, while more vulnerable groups lag significantly behind. Across all analyses, awareness of the 72-hour preparedness recommendation, confidence in one's ability to cope and preparedness consistent with the recommendation are associated with more positive perceptions of resilience, trust in authorities and confidence in managing disruptive situations.

1. Strengthen community-based preparedness, particularly in urban residential environments, to improve overall resilience and reach younger populations, who consistently report lower levels of preparedness.
2. Further develop the 72-hour preparedness recommendation by embedding preparedness into everyday life rather than presenting it as a separate activity. Knowledge, skills and preparedness practices are as important as material supplies. Greater emphasis should be placed on the rotation, sharing and joint ownership of supplies and equipment to make preparedness accessible to households across income groups.
3. Translate awareness into action through highly practical guidance, demonstrations and examples that highlight the everyday benefits of preparedness.
4. Encourage intergenerational preparedness. Older generations, who generally display higher levels of preparedness, can help younger family members and friends develop preparedness habits through practical activities and discussion. Observing preparedness in everyday life may reduce barriers and normalise preparedness as a basic life skill.
5. Promote preparedness through workplaces. Raising awareness of the 72-hour preparedness recommendation in workplaces can support organisational continuity and employee well-being. Employers should provide information on household preparedness and utilise workplace communications as an effective channel for preparedness messaging (HVK, 2026a).
6. Communicate society's preparedness alongside household preparedness. Improving public understanding of how authorities, organisations and critical services prepare for disruptions can strengthen confidence while reinforcing the importance of individual responsibility and collective resilience during emergencies.

Sammanfattning och slutsatser

Resultaten visar att beredskapsnivån är ojämnt fördelad mellan olika befolkningsgrupper. De flesta (75 %) av de svarande känner till rekommendationen om 72 timmars beredskap och så många som 94 % har hört talas om rekommendationen. Varannan (50%) svarande bedömer att beredskapen i deras hushåll motsvarar denna rekommendation. Andelen har minskat något jämfört med föregående år.

Förberedelserna hänger samman med vissa sociodemografiska bakgrundsfaktorer. Äldre, personer med högre inkomster, personer som bor på landsbygden och ägare av sin bostad bedömer sina förberedelser som bättre än genomsnittet, medan yngre, personer med lägre inkomster och personer som bor i stadsmiljö bedömer dem som sämre. Även livssituation och funktionsförmåga spelar in: i familjer med barn är det till exempel vanligare att man är förberedd än i enpersonshushåll, och en upplevd god funktionsförmåga hänger samman med bättre beredskap.

Resultaten visar, precis som tidigare undersökningar om beredskap, att de som är bäst förberedda är medelålders och äldre, hushåll med högre inkomster samt hushåll som bor på landsbygden eller i enfamiljshus. De som är sämst förberedda och därmed befinner sig i den mest utsatta situationen är ungdomar, personer som bor i stadsområden, låginkomsttagare samt personer som bor ensamma. Resultaten tyder på att praktisk erfarenhet, livsmiljö och resurser har en betydande inverkan på hur människor bedömer sin egen förmåga att upprätthålla sin vardag i krissituationer.

Bristerna i beredskapen förklaras framför allt av prioriteringar i vardagen, ett stort förtroende för samhällets funktion samt ekonomiska och praktiska begränsningar. En betydande andel av de svarande har inte alls funderat på beredskap, och nästan en tredjedel litar på att systemen fungerar även vid störningar. Orsakerna till bristande beredskap har förändrats under de senaste tio åren. Allt färre uppgav att de inte vet vad de ska göra, att de inte tror att beredskap är till någon nytta eller att beredskapen är andras ansvar. Människor har i dag mer kunskap och tar större ansvar för beredskapens betydelse för det egna

hushållet. Ur ett förtroende- och ansvarsfördelningsperspektiv anser nästan alla svarande att egenberedskap är viktig för samhällets funktion.

Hushållens uppskattade förmåga att klara sig varierar avsevärt mellan olika krissituationer. Precis som i tidigare undersökningar om egen beredskap upplevs den som svagast vid störningar i vattenförsörjningen och elavbrott, där en stor del av befolkningen inte klarar sig flera dagar utan hjälp utifrån. Bedömningarna av hushållens förmåga att klara sig har försämrats något. Förmågan att klara sig fördelar sig på samma sätt som beredskapen: de mest utsatta är ungdomar, låginkomsttagare och boende i flerbostadshus i städerna.

När det gäller materiell beredskap har hushållen i allmänhet grundläggande utrustning till sitt förfogande, såsom ficklampor, batterier, mat och mediciner, men betydligt mer sällan sådana förnödenheter som dricksvatten, reservströmkälla eller fältkök. Detta tyder på att hushållen endast har förberett sig för vissa, eventuellt välbekanta, krissituationer, eller att hushållens fritidsintressen och tidsfördriv bidrar till anskaffningen av utrustning som är kopplad till beredskapen inför krissituationer.

De tillfrågade är mest oroliga för omfattande kriser, såsom militära konflikter, kärnkraftsolyckor och pandemier. Nästan var tredje är orolig för vanliga störningar i vardagen, såsom störningar i vattenförsörjningen och strömavbrott, men ändå är beredskapen för dessa bristfällig. Oron omsätts alltså inte direkt i handling. Oron varierar också mellan olika befolkningsgrupper: kvinnor, äldre, låginkomsttagare och personer som upplever att deras funktionsförmåga är nedsatt är mer oroliga än genomsnittet. Personer med invandrarbakgrund uppvisar en högre oro än genomsnittet inför flera olika störningssituationer, vilket tyder på en upplevd osäkerhet och möjlig sårbarhet.

Resultaten rörande hur man klarar sig under krissituationer visar att de flesta kan förflytta sig åtminstone till fots eller med cykel. Tillfällig inkvartering bygger till stor del på sociala nätverk, eftersom de flesta kan vända sig till släktingar eller vänner. När det gäller vattenförsörjning och förflyttning har funktionsförmåga, ålder och boendemiljö avgörande betydelse för hur väl hushållen klarar sig på egen hand.

Funktionsförmåga och social aktivitet har stor inverkan på tillgången till stöd. De flesta tror att de kan få hjälp vid behov, men samtidigt saknar en minoritet starka stödnätverk. Äldre, ensamboende, låginkomsttagare och personer med nedsatt funktionsförmåga står oftare än andra utan stöd. Personer som är i god fysisk form och som tillhör olika föreningar eller andra gemenskaper har klart lättare att få hjälp i alla situationer, medan det är svårare för personer med nedsatt funktionsförmåga att få praktisk hjälp eller emotionellt stöd. Andelen som saknar ett nätverk stiger till över en tredjedel bland dem som upplever sin egen funktionsförmåga som svag.

Syftet var att undersöka hur enkätmaterialet kan användas för att bedöma medborgarnas psykiska krisresiliens. Psykisk krisresiliens består bland annat av förtroende för andra människor och tillgång till hjälp, delaktighet, individers och gemenskapers handlingsförmåga samt tro på den egna förmågan att klara sig i osäkra situationer (Kestilä m.fl. 2026).

De allra flesta av dem som svarade på enkäten trodde att de skulle få olika former av hjälp och stöd från närstående, myndigheter och organisationer i krissituationer. Respondenterna hade förtroende för sin egen och samhällets handlingsförmåga. Få hade personlig erfarenhet av sådana krissituationer där deras vardag skulle ha störts så mycket att det skulle ha påverkat anskaffningen av beredskapsutrustning eller beredskapsfärdigheter. Nyheter om händelser i hemlandet eller utomlands hade inte heller kommit så nära att de skulle ha ökat behovet eller viljan att bättre förbereda sig för liknande krissituationer. De flesta svarade faktiskt att de framför allt behövde olika förnödenheter, inte psykiskt stöd eller sällskap i krissituationer. Utifrån dessa enskilda faktorer går det inte att göra någon exakt bedömning av olika befolkningsgruppers faktiska psykiska krisresiliens, men däremot kan man visa att medborgarnas uppfattning om sina egna förmågor är ganska stark.

Sammantaget visar undersökningen att de finländska hushållens beredskap ligger på en ganska god nivå när man betraktar hur väl hushållens beredskap motsvarar rekommendationen om 72 timmars beredskap, vilka beredskapsförnödenheter och färdigheter som finns i hushållet samt hur länge människor tror att de kan fortsätta leva ett relativt normalt vardagsliv och tillgodose sina grundläggande behov under olika krissituationer. Det finns betydande skillnader i beredskapsnivån mellan olika befolkningsgrupper. Beredskapen är starkast hos dem som har fler resurser, mer erfarenhet och större sociala nätverk, medan de mest utsatta grupperna hamnar klart på efterkälken. Resultaten visar konsekvent att kännedom om rekommendationen om 72 timmars beredskap, en upplevd god egen handlingsförmåga samt hushållets beredskap i enlighet med rekommendationen hänger samman med mer positiva uppfattningar om beredskap, myndigheternas agerande och den egna förmågan i krissituationer.

På grundval av resultaten kan följande rekommendationer lämnas:

1. Det är lämpligt att stärka den gemensamma beredskapen, särskilt i stadsmiljöer, för att höja den övergripande beredskapsnivån. I stadsmiljöer når man även de ungdomar som är sämst förberedda.
2. Den nationella rekommendationen om 72 timmars beredskap bör vidareutvecklas så att beredskapen blir en del av vardagen och inte en separat åtgärd. Kunskap och färdigheter är, tillsammans med materiella resurser, en viktig del av beredskapen. Cirkulation av resurser (särskilt livsmedel) samt delning eller gemensamt ägande (t.ex. utrustning och andra förnödenheter) skulle göra det möjligt för fler att förbereda sig, oavsett inkomstnivå.
3. Man bör sträva efter att omsätta medvetenheten om rekommendationen om 72 timmars beredskap i handling, till exempel genom att dela ut så praktiska anvisningar som möjligt och visa på fördelarna med beredskap i det vanliga vardagslivet.
4. Äldre generationer, bland vilka beredskapen är bättre än hos ungdomar, skulle också kunna uppmuntra ungdomarna i sin närmaste omgivning att förbereda sig. Man kan förbereda sig tillsammans med ungdomarna, till exempel genom att skaffa flaskvatten och andra förnödenheter samt diskutera hur man ska agera vid ström- och vattenavbrott. Ett exempel från den närmaste omgivningen kan sänka tröskeln för beredskap och hjälpa till att se det som en vanlig vardagskompetens.
5. Att öka kunskapen om 72-timmarsberedskap på arbetsplatserna stöder kontinuitetshanteringen hos organisationer som är kritiska för försörjningstryggheten och andra organisationer. Förebyggande åtgärder och egen beredskap stöder medarbetarnas välbefinnande och ett smidigt arbetsflöde (HVK 2026a). Personal ska erbjudas information om beredskap i hushållen. Arbetsplatser kan utnyttjas som en viktig kommunikationskanal för beredskapsinformation när man riktar sig till hushållen.
6. Utöver hushållens egna beredskapsåtgärder är det viktigt att informera om samhällets funktionsförmåga vid störningar. Medvetenhet om de olika aktörernas beredskap samt deras roller under normala förhållanden och i krissituationer kan öka förståelsen för vikten av egen beredskap och uppmuntra människor att agera för sin egen och andras skull i krissituationer.

Lähteet

HVK 2026/a: https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/a/uusi-laki-tukee-huoltovarmuuden-vahvistamista-ja-rahoituspohjaa-huoltovarmuuskeskuksesta-virasto-1-4

HVK 2026/b. Suomeen kohdistuva sotilaallinen voimankäyttö ja huoltovarmuus -skenaario. Huoltovarmuuskeskus. https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/90cc600b061454f1c43833e422237fb331ff2677/julkaisu-hvk-suomeen-kohdistuva-sotilaallinen-voimankaytto-28.4.2026-final.pdf

Kestilä, L., Tikka, M., Antikainen, V. & Niinivuori, P. Resilienssistä henkiseen kriisinkestävyyteen: näkökulmia käsitteiden määrittelyyn ja niiden väliseen suhteeseen. THL

Sitra 2026. Turvallisuusajattelun tulevaisuuspäivitys. Suositukset luottamusyhteiskunnan vahvistamiseksi 2035. https://www.sitra.fi/wp-content/uploads/2026/05/32912372_Suosituksia_viranomaisille_web-2.pdf

SM 2026. https://intermin.fi/-/kansalaisille-tarjotaan-enemman-tietoa-poikkeusoloihin-varautumisesta. Viitattu10.7.2026

Sokkanen, E. 2025. Kotitalouksien varautuminen ja kriisinkestävyys. Kansalaisten resurssit ja roolit häiriötilanteissa. SPEK Tutkii 33.

Turvallisuuskomitea 2025. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:1. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/817eb584-f510-49a2-ad2f-9106226b2f20/content

Liite

Kotitalouksien omatoimisen varautumisen kysely 2026

Tervetuloa vastaamaan kyselytutkimukseen. Aiheena on kotitalouksien omatoiminen varautuminen. Se tarkoittaa ihmisten ja kotitalouksien toimintaa, jolla valmistaudutaan jatkamaan mahdollisimman normaalia arkea häiriötilanteissa, kuten pitkäkestoisissa sähkö- tai vesikatkoissa.

Esitetään seuraava teksti vastaajille omalla sivullaan: 72 tuntia -varautumis-suositus kannustaa kotitalouksia varautumaan ennakolta häiriötilanteisiin, kuten vesi- tai sähkökatkoihin. Suosituksen mukaisen varautumisen (tiedot, taidot ja tarvikkeet) avulla kotitaloudet voivat jatkaa mahdollisimman normaalia arkea häiriötilanteessa vähintään kolmen vuorokauden ajan.

1. Tiesitkö mitä 72 tuntia suosituksella tarkoitetaan? (Single)
   a) Tiesin, mitä suosituksella tarkoitetaan
   b) Olen kuullut suosituksesta, mutta en muistanut mitä sillä tarkoitetaan
   c) En ollut koskaan kuullutkaan suosituksesta
   d) En osaa sanoa

2. Arvioitko, että kotitaloutesi varautuminen vastaa tätä suositusta? (Single)
   a) Kyllä --> Jos kyllä, siirry 3
   b) Ei -- > Jos ei, siirry 4

3. Mikä on vaikuttanut siihen, että olet hyvin varautunut?
   Voit valita useamman vaihtoehdon. (Multi)
   a) Omakohtainen kokemus häiriötilanteesta
   b) Käsitys, että omatoiminen varautuminen on jokaisen velvollisuus
   c) Oletus, että yhteiskunta ei toimi riittävän nopeasti häiriötilanteessa ja varautuminen on välttämätöntä
   d) Olen kohdannut mediassa varautumistietoa ja ymmärtänyt varautumisen merkityksen
   e) Varautuminen kuuluu omaan elämäntapaani
   f) Olen kohdannut mediassa myrskyyn, vesikatkoon tai muuhun häiriötilanteeseen liittyviä uutisia ja ymmärtänyt varautumisen merkityksen
   g) Viime aikojen tapahtumat, kuten sota Ukrainassa ja droonit, ovat tuoneet varautumisen tarpeen paremmin esiin
   h) Muu, mikä? _____ Avoin jatko
   i) En osaa sanoa (Single)

4. Miksi arvelet varautumisesi olevan puutteellista?
   Voit valita useamman vaihtoehdon (Multi) Rotatoidaan
   a) Varautuminen on liian kallista
   b) En ole tullut ajatelleeksi asiaa
   c) Aihepiiri ei kiinnosta minua
   d) En tiedä, mitä pitäisi tehdä
   e) En usko varautumisesta olevan apua
   f) Varautuminen kuuluu muiden vastuulle
   g) Luotan, että kaikki toimii
   h) Minulla ei ole mahdollisuuksia varautua paremmin
   i) En halua ajatella koko asiaa
   j) Muu, mikä? _____ Avoin jatko
   k) En osaa sanoa (Single)

5. Kuinka monta vuorokautta pystyt jatkamaan suhteellisen normaalia arkea ja huolehtimaan perustarpeista ilman ulkopuolista apua seuraavissa pitkäkestoisissa häiriötilanteissa:
   Asteikko: Alle vuorokauden, 1–2 vrk, 3 vrk, 4–7 vrk, yli viikon, pidempään
   a) Vedenjakelunhäiriö
   b) Sähkökatko
   c) Elintarvikkeiden jakeluhäiriö
   d) Maksuliikenteen häiriintyminen
   e) Ongelma polttoaineen saannissa
   f) Internetverkon häiriö
   g) Puhelinverkon häiriö

6. Seuraavassa listataan erilaisia varautumistaitoja ja tilanteita, joissa taitoja tarvitaan. Osaatko käyttää näitä taitoja?
Ohjelmointiohje: matriisi ja käytetään asteikkoa: osaan, uskon osaavani, vaikkei minulla ole kokemusta, en usko osaavani, osaan, mutten pysty, EOS
   a) Ruuanvalmistus sähkökatkon aikana
   b) Lämpimänä pysyminen kylmällä säällä ilman lämmitystä
   c) Helteessä selviytyminen
   d) Ensiavun antaminen onnettomuustilanteessa
   e) Mielialan säilyttäminen hyvänä kriisitilanteessa
   f) Luotettavan tiedon etsiminen, kun internet ei ole toimi
   g) Asunnon ilmanvaihdon sulkeminen myrkyllisen savu-, säteily- tai kaasuvaaran takia
   h) Kotivaran ylläpitäminen

7. Oletko huolestunut oman tai perheesi pärjäämisestä seuraavissa häiriötilanteissa: anna arviosi viisiportaisella asteikolla, jossa 5= Olen erittäin huolestunut, 4 = olen melko huolestunut, 3 = en ole huolestunut enkä huoleton, 2 = olen melko huoleton en ole juurikaan huolestunut 1 = en ole lainkaan huolestunut (Matriisi)
   a) Vedenjakelunhäiriö
   b) Sähkökatko
   c) Elintarvikkeiden jakeluhäiriöt
   d) Maksuliikenteen häiriintyminen
   e) Internet- ja puhelinverkon häiriöt
   f) Vakava tartuntatautiepidemia
   g) Ongelma polttoaineen saannissa
   h) Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat ongelmat, kuten myrsky, tulva tai helle
   i) Ydinvoimalaonnettomuus
   j) Sotilaallinen voimankäyttö
   k) Taloudellinen taantuma tai lama
   l) Oletko huolestunut oman tai perheesi pärjäämisen puolesta jossain muussa häiriötilanteessa?
      _____ Avoin jatko

8. Mitä seuraavista tarvikkeista sinulta löytyy kotoa? (Multi)
   a) Ruokaa kolmeksi päiväksi
   b) Puhdasta juomavettä kolmeksi päiväksi
   c) Retkikeitin tai muu väline, jolla voi valmistaa ruokaa sähkökatkon aikana
   d) Otsalamppu tai taskulamppu
   e) Paristoilla toimiva radio
   f) Paristoja
   g) Ladattu varavirtalähde matkapuhelimelle
   h) Makuupussi tai ylimääräisiä lämpimiä peittoja
   i) Puhdas kannellinen ämpäri tai kanisteri vedenjakelua varten
   j) Tarvitsemasi lääkkeet ja lääkinnälliset välineet
   k) Ensiaputarvikkeita
   l) Käteistä rahaa muutaman päivän tarpeisiin
   m) Kahden pankin maksukortit
   n) Ilmastointi- tai muuta teippiä
   o) Ei mitään näistä (Single)

9. Seuraavaksi pohdi tilannetta, jossa asuinalueesi olisi kokonaan ilman sähköä, huoltoasemat eivät toimisi ja julkisessa liikenteessä voisi olla häiriöitä.

9.1 Pääsen liikkumaan palveluiden piiriin tai työ- tai opiskelupaikalle (multi)
   a) Julkisella liikenteellä, jos se toimii
   b) autolla, minulla on riittävästi polttoainetta tai sähköä
   c) yhteiskyydillä
   d) kävellen
   e) polkupyörällä
   f) työpaikan varajärjestelyllä
   g) muuten, miten? avoin
   h) en pääse (single)

9.2 Voin tarvittaessa majoittua väliaikaisesti (multi)
   a) ystävän luona
   b) sukulaisen luona
   c) hotellissa

d) vapaa-ajan asunnolla
e) muualla, missä? (avoin)
f) minulla ei ole tällaista mahdollisuutta (single)

9.3 Voin tarvittaessa hakea vettä kilometrin päästä
a) Jalkaisin
b) Autolla tai muulla moottorikulkuvälineellä
c) Joku muu henkilö hakee minulle veden (lisäkysymys, kuka hakee?)
d) En pysty itse enkä saa apua vedenhakuun (single)

10. Entä miten seuraavat varautumiseen ja häiriötilanteisiin liittyvät väittämät vastaavat mielipidettäsi? Arvioi vaihtoehtoja asteikolla 5=täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä ja 1=täysin eri mieltä. (Matriisi)
a) Uskon saavani tarvittaessa viranomaisilta apua vakavan häiriötilanteen aikana
b) On kohtuullista olettaa, että kaikki pystyvät varautumaan omatoimisesti 72 tuntia
c) Viranomaiset ovat varautuneet hyvin vakavia häiriötilanteita varten
d) Ihmisillä on selkeä käsitys, miten ja mihin heidän tulee varautua omatoimisesti
e) Yksilön omatoimisella varautumisella on merkittävä rooli yhteiskunnan toimivuuden kannalta vakavissa häiriötilanteissa
f) Ylimääräisen ruuan hankkiminen kotiin mahdollisten häiriötilanteiden varalta on liioittelua
g) Tiedän, missä on kotini tai työpaikkani lähin väestönsuoja
h) Tiedän, mitä yleisen vaaramerkin kuuluessa tulee tehdä
i) Järjestöt avustavat häiriötilanteissa apua tarvitsevia
j) Vedenjakelu järjestetään kotini lähellä vuorokaudessa
k) Saan kaikki oleelliset tarvitsemani palvelut myös häiriötilanteissa
l) Uskon, että voin maksaa käteisellä kaupassa sähkökatkon aikana

11. Mikäli yhteiskuntaa kohtaisi vakava häiriötilanne, miten arvioit oman roolisi ensimmäisten kolmen vuorokauden aikana?

A. Tarvitsisin todennäköisesti itse apua (kyllä/ei)
Jos 12a = kyllä:

Saisin apua (multi)
1. läheisiltäni
2. harrastus- tai muulta lähiyhteisöltä
3. viranomaisilta
4. en keneltäkään (single)

Tarvitsisin erityisesti (multi)
1. käytännön apua tai taitoja
2. tietoa
3. tarvikkeita
4. henkistä tukea
5. seuraa

B. Minä ja muut kotitalouteni jäsenet jatkamme arkea omatoimisesti ilman apua (kyllä/ei)

C. Kotitalouteni varautuminen on kunnossa ja pystyn auttamaan myös muita (kyllä/ei)

12. Minulla on ihmisiä tai tukiverkosto, jolta saan tarvittaessa häiriötilanteessa: (multi)
a) taloudellista tukea
b) käytännön arkista apua esimerkiksi sairastapauksessa
c) vaikeassa henkilökohtaisessa kriisissä?
d) pitkäkestoisessa häiriötilanteessa?
e) ei ihmisiä tai tukiverkostoa (single)

TAUSTATIEDOT

T9. Riittävätkö tulosi tavanomaisiin menoihin kuukausittain:
1. Suurin vaikeuksin
2. Vaikeuksin
3. Kohtalaisesti
4. Helposti
5. Hyvin helposti

T10. Millaiseksi arvioit toimintakykysi tällä hetkellä? Toimintakykyni on:
1. Erittäin hyvä
2. Hyvä
3. Tyydyttävä
4. Huono
5. Erittäin huono

T11. Kuulutko johonkin harrastus- tai muu vapaa-ajanyhteisöön? (Kyllä / ei)

Jos T11 = kyllä
T11.1 Mihin seuraavista (multi)?
1. vapaaehtois-/järjestötoiminnassa
2. urheiluseura
3. muu harrastusryhmä
4. seurakunta tai muu uskonnollinen yhteisö
5. en halua sanoa

T12. Oletko tällä hetkellä: 1) työelämässä 2) eläkkeellä 3) työtön 4) opiskelija (Single)

JOS T12 =1
T13. Työskenteletkö yhteiskunnan jatkuvuuden ja turvallisuuden kannalta tärkeässä tehtävässä (Single)
1. Kyllä
2. En
3. EOS

JOS T12=1
T14. Onko työnantajasi ohjeistanut, miten työpaikalla toimitaan erilaisten häiriötilanteiden aikana?
1. Kyllä
2. En
3. En tiedä

T15. Onko työnantajasi varmistanut häiriötilanteen aikana puhtaan juomaveden saannin ja toimivat saniteettitilat sekä muita työtä mahdollistavia asioita?
1. Kyllä
2. En
3. En tiedä

END: Tässä olivat kaikki kysymyksemme tällä kertaa. Kiitos vastauksistasi.

Suomen Pelastusalan
Keskusjärjestö
SPEK